

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua Січень 2016 року № 1 (632)

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ ЯК ДЕНЬ ДЕРЖАВНОСТІ

Активісти Громадського Руху «Українська Патріотична Альтернатива» в складі представників Київських міських організацій Конгресу Українських Націоналістів, Народного Руху України, Української партії, УНА-УНСО, СОУ, Просвіти, ОУН(д), ВОВ та інших громадських організацій, провели 22 січня 2016 року до Дня Соборності України Віче на Софіївському майдані.

Його учасники запропонували визнати також цю дату і Днем Незалежності (Державності) України в зв'язку із проголошенням саме в цей день Четвертого Універсалу Центральної Ради – Державної Незалежності України, що стало завершальним актом майже трьохсотлітньої боротьби українського народу за визволення від московського колоніального рабства. Згодом хода учасників Віча під жовто-блакитними та партійними стягами пройшла урочистою ходою до Михайлівського Золотоверхого монастиря та поклала вінки й квіти до Стіни Пам'яті загиблих воїнів Визвольної війни проти московських окупантів на Сході нашої країни. Також вшанували квітами перших загиблих в ці дні два роки тому Героїв Небесної Сотні на вулиці Грушевського: Сергія Нігояна, Михайла Жизневського та замученого в лісі Юрія Вербицького. Вечором у Київському Будинку вчителя (колишнє приміщення Центральної Ради) відбувся урочистий вечір присвячений цим визначним історичним подіям за участю хорових колективів з багатьох країв України.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

КРУТИ. НАША СЛАВА І БІЛЬ

Сьогодні, 29 січня, як і щороку цього дня, ми прямуємо до Крут, де майже століття тому, 1918 року, українські юнаки поклали свої життя за честь і свободу нації, за її майбутню державу. Вони свідомо йшли на смерть. Вони герої. Ми пам'ятатимемо про них вічно. І покладатимемо квіти до їхніх могил. Бо герої не вмирають. Та поруч із священним почуттям вдячності юнакам за врятовану честь Вітчизни, ниє під серцем, болить душа за втраченими юними життями, від яких можна було відвернути смерть, якби ж Україні щастило ще й так із владою, як із героями. Дивовижна українська нація, яка народжує героїв, що віддають за неї життя, а владу та ж нація доручає неспроможним забезпечити існування і розквіт держави.

Хіба загинули б під Крутами 300 українських патріотів, якби Центральна Рада не розпустила, роззброївши, кількамільйонну армію, щоб, бува, не образився російський пролетаріат: йому, мовляв, загрожують?

Хіба 2014-го ми б поклали тисячі бестрашних українських добровольців під Іловайськом, якби армія мала адекватне керівництво? Пам'ятаймо уроки Крут…

СВЯТКОВЕ

ПАМ'ЯТАЄМО ДНІ ВЕЛИКИХ ЗМАГАНЬ

У День Соборності активісти Конгресу Українських Націоналістів, на чолі з Головою партії Степаном Брацюнем, взяли участь у заходах, що присвячені відзначенню річниці проголошення незалежності Української Народної Республіки (22 січня 1918 року) та річниці проголошення Акту Злуки УНР і ЗУНР (22 січня 1919 року).

Зранку у столиці в Укрінформі відбулася прес-конференція, приурочена до Дня Соборності України на тему: «Чи буде Україна Соборною, чи «федералізована» Москвою», на якій представники інтелігенції України звернулися з вимогою до влади врахувати уроки історії і не допустити федералізації країни. У заході взяли участь: Павло Мовчан, Олесь Доній, Віктор Набруско, Євген Шевченко, Георгій Філіпчук, Степан Брацюнь, Василь Василашко.

На прес-конференції Голова Конгресу Степан Брацюнь наголосив, що «зараз відбуваються відверті намагання «ломки Конституції», з явною метою створити преференції для усіх ворогів України, які зараз роблять все задля того, щоб нівелювати Незалежність і Соборність нашої держави, що були проголошені цього історичного дня ще в 1918 та 1919 рр. відповідно. Через бездіяльність влади і безперешкодним діям п'ятої колони в середині держави та втручання Путіна, маємо сьогодні війну на Сході і окупований Крим». Та, не зважаючи на ці фактори, він висловив переконання, що українці сьогодні спроможні дати відсіч і зовнішньому ворогу, і внутрішній п'ятій колоні, і владі. "Я авторитетно заявляю, що українці сьогодні іншого складу – це нація, спроможна захистити себе і Соборність держави".

Ближче до полудня, на історичному місці, а саме на Софіївській площі у Києві, активісти Конгресу Українських Націоналістів підняли державні і партійні стяги та разом із представниками Народного Руху України, Української партії, УНА-УНСО, Спілкою Офіцерів України, ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка провели віче.

У своєму виступі Степан Брацюнь зазначив: «У різні історичні періоди вороги України намагалися її поділити, особливо наші сусіди Росія і Польща. Однак в пам'яті українців завжди існувала думка про єдину Україну як цілісну в географічному, територіальному і етнографічному поняттях, так і в духовній і кровній приналежності, що ми є єдиний народ. Ідея самостійності і соборності не раз була освячена кров'ю наших попередників, вона незнищенна, її підхоплюють нові покоління. І сьогодні наші бійці, які воюють з російськими окупантами на Донбасі, так само відстоюють не лише незалежність, а й соборність України, як і їх попередники. Сьогодні, як і майже сто років тому, нашій владі бракує досвіду, а головне повної посвяти Україні і її народові, роз'їдає іржа містечкових інтересів і повальна корупція. Дуже важливо цей попередній досвід проаналізувати і врахувати і не дозволити владі вирішувати питання народу без народу. Адже український народ є носієм суверенітету і єдиного джерела влади в Україні».

Член Київської міської організації Конгресу Українських Націоналістів, Голова Дніпровської районної організації Володимир Петранюк урочисто виголосив текст IV-ого Універсалу Центральної Ради, який проголошував Незалежність України: «Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу» і текст Акту Злуки ЗУНР і УНР: «Однині воєдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська Народна Республіка (Галиччина, Буковина і Угорська Україна) і Наддніпрянська Велика Україна».

Біля Михайлівського Золотоверхого Собору відбулося покладання квітів до «Стіни пам'яті загиблих За Єдність України», де вшанували всіх новітніх борців за Свободу і територіальну цілісність України. Далі колона активістів Конгресу рушила до вул. Грушевського, де разом з однодумцями вшанували пам'ять про перших Героїв Небесної Сотні Сергія Нігояна і Михайла Жизневського покладанням квітів та хвилиною мовчання.

Прес-служба КУН

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Віктор ЮЩЕНКО: «НАМ ПОТРІБЕН МИР ПЕРЕМОГИ»

Третій Президент України Віктор Ющенко в інтерв'ю телеканалу "112 Україна" розповів про те, чому Україні потрібен мир перемоги, чи може мінський формат привести до миру і хто винен у тому, що громадяни не платять податки.

– Вікторе Андрійовичу, як Ви вважаєте, чому нашим елітам відмовляє інстинкт самозбереження?

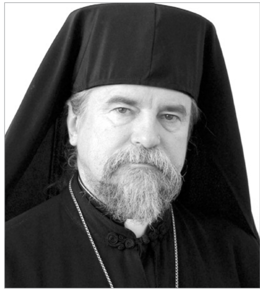
– Мені здається, одночасно працює на ускладнення дві речі. Одна річ, яка для мене фундаментальна, – це зрозумілий і ясний національний курс. Це державна політика, політичне планування – ми знаємо, куди ми йдемо, що ми робимо і чим забезпечуємо наші бажання, які вибудувані, як план для України. Мої відчуття, що в нас немає плану для країни – як ми будемо жити в цьому році, через рік, через два. По-друге, найбільший іспит – це агресія Росії. Можливо, в останні місяці ми почали якось хитко, але все-таки називати правду правдою: що це є війна, що це є війна російська, яка знайшла там багато найманців, що це окупована національна територія. Це не боротьба з терористами, це лінійна війна, де є танки, артилерія, ракетні залпові установки, де кожен день практично йде смерть. Це два ключових виклики, які поставили українську еліту перед запитом, який міг би стати суттю нашої політики сьогодні.

Закінчення на 11-й стор.

З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ

ВІТАЄМО, ВЛАДИКО!

Учора, 28 січня, відзначив своє 60-ліття архиєпископ Харківський і Полтавський (УАПЦ) Ігор Ісіченко.

В урочистостях, які з цієї нагоди відбулися в Харкові, брав участь Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

Він привітав владику Ігоря з ювілеєм і виступив із коротким словом.

«Ваше Високопреосвященство!

Вітаючи Вас із 60-річчям, хочу звернутися до написаної в ці дні майже шістдесят років тому статті Ярослава Стецька «Не за мир, а за тріумф правди». Думки, висловлені в ній, ніби відображують наше сьогодення і характеризують Ваш, Владико, вибір, який Ви відстоюєте як діяч української Церкви Христової протягом років Незалежності. У цій статті Ярослав Стецько називає Боже Дитя першим Великим Вигнанцем за вічні правди цього і того світу. Пише, що «Не є ціллю – мир для миру. Натомість хто толерує злочин, тільки наближує війну, бо роззухвалює злочинця». Якщо б не знати, що ці слова написані шістдесят років тому, можна подумати, що написав їх про війну на Донбасі, перемир'я і мінські угоди проникливий сучасний аналітик.

І саме тому ця війна, на якій гинуть сьогодні кращі сини і дочки Батьківщини, стала можливою, бо протягом років Незалежності у нас замовчувалися і не знаходили покарання злочини, не реформувалася постсовєтська державна машина і набувала зовнішніх, декоративних форм релігійність.

І чи не тому, Владико, Ви стали з кінця 90-х фактичним вигнанцем з публічного українського простору, бо не мирилися із неправдою, бажанням зробити з Церкви підконтрольний владі орган і втягнути вашу Харківсько-Полтавську єпархію у сумнівні політичні проекти? Та протягом усіх цих років? попри численні спроби дискредитації, Ви зуміли уберегти ввірену Вам Богом релігійну спільноту у Христовій родині – Його Церкві. І тому, певно, саме Вам, як архієрею, напередодні Вашої 60-ї річниці Господь дарував волю першого надважливого кроку у новітній національній історії – кроку до правдивого єднання Української Христової Церкви Київської традиції. Можливо, ще невидимого і незрозумілого багатьом людям кроку до втілення України, як думки Бога.

Дорогий Владико!

З дня заснування Конгресу Українських Націоналістів у 1993 році, Ви благословляли наші Збори і часто на запрошення п.Слави Стецько, котра Вас дуже шанувала, відкривали молитвою Провід партії.

Ваші Послання з нагоди релігійних і національних свят, актуальні статті та інтерв'ю і сьогодні присутні на перших шпальтах газети «Нація і держава», сайту Конгресу Українських Націоналістів тощо. Ми пишаємося і дуже цінуємо цю перевірену часом співпрацю з Вами, дослухаємося і розважаємо над Вашими порадами і зауваженнями. І ми просимо в Бога здоров'я для Вас і натхнення, бо маєте здійснити покладену на Вас Богом місію: показати, що за умови доброї волі між православними і греко-католицькою конфесіями можливе зближення, взаємозбагачення і єднання в одній української Церкви Київської традиції.

Многая Літа, Владико.»

ПИЛЬНУЙ!

НАХАБСТВО ХАМА

Українське суспільство вважає спроби законодавчого закріплення «особливого статусу» окупованих Росією районів Донбасу загрозою для національних інтересів нашої держави. Тим більше, що нахабство ворожої сторони зростає, як ото мовиться в прислів'ї: пусти свиню під стіл, то вона й на стіл вилізе.

Днями, на черговому засіданні в Мінську Тристоронньої контактної групи із врегулювання конфлікту на Донбасі російська сторона довела це дуже переконливо, висунувши Україні неприйнятні вимоги – в хамовито-цинічній формі. Перебіг засідання й без того не обіцяв особливої результативності. Київ наполягав, як і раніше, повернення контролю за кордоном, виведення іноземних (чому не російських?) формувань, повернення полонених і аж тоді – проведення виборів і особливий порядок місцевого самоврядування в окупованих сепаратистами районах Донбасу. Словесна еквілібристика представника РФ Б.Гризлова та сепаратистів В.Дейнеко та Д.Пушиліна вражала неадекватністю. Насамкінець вони ще й подали специфічний прожект щодо «особливого статусу». Б.Гризлов, безпардонно втручаючись у внутрішні справи України, вимагав ревізії її Конституції. Він заявив, що Росія наполягає, аби Донбас отримав «особливий статус» раз і назавжди, а для цього, повчав він, «голосування за Конституцію України має бути суворо пов'язане з одночасним ухваленням поправок до статей 1 і 10 закону про особливий статус – для надання особливого статусу на постійній основі». Таке «редагування» Основного Закону України однозначно означало б державну зраду, що, сподіваюся, нардепи розуміють і без наших пояснень.

Далі, за московським сценарієм, вигулькнули Дейнеко з Пушиліним і собі взялися вимагати від України для «лугандонських» територій особливого статусу «на постійній основі», що, наголошували сепаратисти, має бути зафіксовано в одній із статей Конституції України, а не в перехідних положеннях. Крім того, вони вирішили «вдосконалити» ініціативу Гризлова і додали до неї свої квазіпропозиції, наполягаючи на особливому статусі ще й для російської мови і на праві транскордонної співпраці з Росією, а от відносини Києва і Донбасу (і це не жарт!) мають регулюватися спеціальним договором. Щоб сепаратисти, значить, і відповідну кількість нардепів могли до Києва відрядити, і закордонну політику України, як слід, відрегулювати, ну й гроші з неї здерти…

Схоже, не всім учасникам Тристоронньої контактної групи було під силу так одразу збагнути всеосяжні «ініціативи» російської сторони та сепарів. Тож їх не обговорювали. «Ініціатори» нововведень вчинили демарш. Може, до демаршу все-таки варто вдатися Україні? Адже мінські переговори, як кажуть у Галичині, це сміх на салі. А дехто з наших політиків готовий цілком серйозно сприймати і особливий статус, і зміни до Конституції. От сепари їм і запропонували окупаційний статус закріпити за Донбасом назавжди.

Таке демонстративне знущання мало б обурити навіть тих, лояльних до Кремля діячів і журналістів, які вже сьогодні опановують принизливу лексику загравання з путінськими апологетами і їхніми прихвоснями.

Шануймося, панове! Ми ж нація, яка народжує Героїв, і не їхня провина, що по їх смерті ми з вами віддаємо владу таким уже обережним обережникам (найделікатніше означення, яке мені вдалося віднайти), що не тільки соромно, а й бридко.

ОКРЕМА ДУМКА

ГУМАНІТАРНА СФЕРА У ЖИТТІ ДЕРЖАВИ

Війна, корупція, масове зубожіння громадян – усі ці жахіття, як на мій погляд, спричинені відсутністю україноцентризму в нашій державній політиці. Впродовж 25 літ правителі сором'язливо обминали найголовніше – плекання українського патріотизму, починаючи від дитячого садочка. Якщо етноідентифікація в нас розглядалася, як щось примарне, то виростили ми чимало таких, які й не відають, якого вони роду-племені. А при владі бути хочуть. Проте такі люди ніколи не повірять у безкорисливу жертовність інших, що смертельно небезпечно у випадку війни.

Кожна країна (крім нашої?) у своїй внутрішній політиці на перше місце виносить гуманітарні завдання, які вирішальним чином впливають на моральний і соціальний стан суспільства. Саме тому Кремль завжди добивався, щоб в Україні гуманітарні міністри були його квотою, Табачник – як результат. Після Революції Гідності ми очікували змін саме в гуманітарній сфері. А вони якщо й є, то в гірший бік. Українською мовою демонстративно гидують державні службовці, більшість телеканалів нав'язує «ресторанние пєсні» замість прекрасної української музики та її блискучих виконавців, предмет історія України вивчається або не вивчається у вишах за бажанням ректорату-деканату, спеціальність етнолога ліквідовано, хоча спеціальність, яка означає націєзнавство, мала би бути однією з профільних у гуманітарній сфері. Про національно-патріотичне виховання навіть у столичних школах годі говорити – там педагоги здебільшого послуговуються «общепонятним», ну а в південно-східних провінціях – поготів.

Може, десь у військових вишах виховують УКРАЇНСЬКИХ за духом і переконаннями офіцерів? Якщо вони й трапляються, то це заслуга не вишів, які плекають наше офіцерство на «славє руского оружия», в результаті воно першим і піднімало руки вгору під тим же Іловайськом. Якщо вже генерал-афганець Червонописький криком волає про відновлення в армії та військових навчальних закладах військово-патріотичного виховання, бо без цього не буде здатного на перемогу українського війська, то його принаймні голос мали б почути на Банковій. Але там, схоже, чують скоріше голос Путіна!

А що ж патріотичні партії, громадські організації, весь наш «українофільський» сегмент? Вони переважно декларують правильні речі, таврують критикою владу, а де конкретні кроки, пропозиції? Де врешті концепція культурно-соціального (духовного) розвитку України, на яку не спромігся «гуманітарний» віце-прем'єр, як і на багато інших речей, але ж її могли створити і запропонувати наші мудрі державники, які стояли біля витоків незалежної України? Де захист української нації, її мови, історії, врешті, самого існування на законодавчому рівні?

Приниження та ігнорування прав українців у своїй державі мають трактуватися як антиукраїнська, антидержавна діяльність і каратися відповідними законодавчими актами. Якщо Українська держава не може (чи не хоче) цього забезпечити, то це не держава українців, а тих, кого свого часу масово завозили з Росії на місце вбитих Голодомором і розстріляних у концтаборах енкаведистом Матвєєвим та його московськими поплічниками українців! Натомість Банкова лише потакає зросійщенню українських мізків і душ, а «наші» нардепи не спромоглися на закони, які б забезпечували відродження і розвиток нації. Адже головна функція держави: забезпечення існування і розвитку нації, яка живе на своїх етнічних землях. Розвиток російської нації Кремль забезпечує – і не лише на її етнічних землях! Саме українську і кримсько-татарську нації, які не мають інших етнічних земель, окрім тих, на яких вони проживають, повинні захищати українські закони. Годі вже нашим владцям витанцьовувати на догоду Путіну «бариню» під російську балалайку.

Нації нема без національної мови. Потрібні закони на її захист. Українську мову публічно упосліджували десятиліттями єфремови-левченки на Донбасі, а зараз їхню справу продовжують їм подібні. Верховна Рада зобов'язана ухвалити такі закони, завдяки яким українська мова стане в Україні хлібом насущним, коли без неї буде неможливою кар'єра, а про участь у політиці, на державних посадах, у бізнесі – і мови не може бути. Де це видано, щоб мільярдери, які заробили свої статки на українській землі, ігнорували її мову? Якщо українці дозволяють їм це робити, то олігархи і плюють разом і з владою, яка їм запобігає, на український люд, довівши його до зубожіння, бо чого їм вболівати за українців, які самі себе не шанують! Отже, людям без знання української мови, історії українства мають бути закриті всі дороги, і не треба нам цього соромитися.

Дії держави, яка довго ігнорувала свої обов'язки в гуманітарній сфері, в мовній зокрема, повинні бути рішучими. Отже, для державних службовців усіх категорій – обов'язковий іспит з української мови. Для кандидатів у народні депутати – іспит з української мови та історії України. Про що необхідно внести відповідні зміни до законодавства.

Викладання у всіх без винятку вишах – тільки українською мовою. Вивчення української мови, етнології, історії України – в школах, навчальних закладах усіх рівнів, особливо, військових, запровадження патріотичного виховання має стати нормою.

В Україні достатньо мудрих і досвідчених державних мужів, інтелектуалів, спроможних створити й здійснити такі реформи в ім'я майбутнього нації та її держави.

Сторінку підготувала Марія БАЗЕЛЮК

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(095)-672-11-98
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Небилович Микола	(096) 924-79-83
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

 ЧАС ВОЇНІВ

СВЯТО – У ПОДАРУНОК

На Свято Хрещення Господнього, 19 січня 2016 року, у рамках Різдвяного інтерактивного благодійного проекту «Подаруй свято захисникам України», у столичному музейно-патріотичному центрі відбувся Йорданський святковий гала-концерт. Організатори: ГО «Центр Підтримки Патріотів» та Всеукраїнський благодійний фонд «Соборність».

Захід розпочали молитвою за Україну, благословенням та освяченням Йорданською водою музейно-патріотичного центру за участі священника Свято-Володимирського собору Івана Сопронюка (УПЦ КП) та отця церкви Св. Миколая на Аскольдовій могилі (УГКЦ).

З привітанням та інформацією щодо Статутної мети і завдань ГО «Центр Підтримки Патріотів» звернувся до усіх присутніх голова правління Центру Ігор Рудник. Після чого благодійним аукціоном з продажу книги «Люди і нація. Час воїнів» розпочав програму концерту Заслужений діяч мистецтв України, відомий ведучий сцени Майдану Гідності та автор книги Володимир Гонський. Книга дісталася учасниці заходу Галині, виручені кошти були внесені у благодійний кошик заходу.

У концертній програмі цього святкового вечора лунали колядки, щедрівки, театральні дитячі сценки, пісні у виконанні народного артиста Гурбана Абасова, дітей – виконавців Центру дитячої та юнацької творчості Дарницького району (Любов Пазюк). Під час концерту на лінії підключення звукової апаратури відбулося пошкодження, але ведучий заходу Володимир Гонський та артисти Народної філармонії – Заслужена артистка України Руслана Лоцман, лауреат міжнародних конкурсів Тетяна Школьна, артисти народно-етнографічного хору «Гомін», а також співачка із Львівщини Ганна Гриниха майстерно зуміли продовжити виконання своїх творів і захід «Подаруй свято захисникам України» успішно завершився.

Цікаві майстер-класи з декоративного мистецтва провели творчі групи професійно-технічних навчальних закладів м.Києва: Київське вище професійне училище будівництва і архітектури; ДНЗ «Центр професійної освіти інформаційних технологій поліграфії та дизайну м.Києва»; Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва; ДПТНЗ «Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м.Києва»; ДНЗ «Центр професійної освіти технологій та дизайну»; Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу, які передали захисникам України свої мистецькі роботи, що слугуватимуть для них надійними оберегами.

Усі зібрані кошти будуть передані на потреби поранених у військових шпиталях м. Києва, а виготовлені на заходах проекту «Подаруй Свято захисникам України» чисельні подарунки-обереги – нашим захисникам на передову найближчим часом.

Щиро вдячні УПЦ КП, УГКЦ та УКЦ за інформаційну та духовну підтримку заходів! Особливу подяку також висловлюємо чудовим і талановитим дитячим колективам Київського Палацу дітей та юнацтва (попередній концерт 16.01.16, керівник – Оксана Добровольська), а також заступнику директора департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київради, начальнику управління професійної освіти Миколі Кучинському та всімвсім, причетним до заходів Різдвяного інтерактивного благодійного проекту «Подаруй свято захисникам України».

Ігор РУДНИК

 ВЕРДИКТ СУДУ

ПУТІН – УБИВЦЯ

Днями Лондонський королівський суд визнав президента РФ В.Путіна причетним до вбивства Олександра Литвиненка. Отже, Путін – убивця.

Для українців, як і для мільйонів громадян постсовєтского простору, це не новина. Адже правителем країни, державною політикою якої є тероризм, може бути тільки професійний убивця, звироднілa істота, тобто Владімір Путін. Це за його наказом у Катарі російські терористи вбили соратника Джохара Дудаєва, віце-президента Чеченії Зелімхана Яндарбієва і важко поранили його 13-літнього сина Дауда. А невже досі хтось вважає, що катастрофа літака з президентом і політичною елітою Польщі під Смоленськом 2009 року сталася без участі путінських головорізів? Ну, хіба що зазомбовані кремлівською пропагандою люди думають, що Путін, який люто ненавидить польський патріотичний сегмент, не скористався такою нагодою – вбити всіх і відразу. Щоправда, ці справи не розслідувалися належним чином. І хоча на суді в Катарі вбивці Яндарбієва зізналися, що виконати теракт їм доручив тодішній міністр оборони РФ Іванов – за розпорядженням Путіна, як він підкреслив у розмові з ними, та сильні світу в Європі та Америці не хотіли роздмухувати скандал проти російського правителя, який саме «боровся» проти чеченських «терористів», тобто проводив масові вбивства чеченського народу.

Хтозна, як би вчинила британська Феміда, якби не наполегливість вдови Литвиненка – провести публічне судове розслідування. 21 січня суддя Роберт Оуен, оголошуючи результати дізнання у Високому суді Лондона, заявив: рішення про вбивство колишнього офіцера російських спецслужб Олександра Литвиненка «ймовірно» прийняв особисто президент Російської Федерації Володимир Путін. Увага: коли англійці кажуть «ймовірно», то це – вищий дипломатично допустимий ступінь звинувачення, для ствердження якого англійці мають неспростовні секретні дані.

Отже, заявлено на весь світ: Путін – убивця і педофіл (щодо останнього – також є докази). До теракту російських спецслужб у Лондоні, який завершився вбивством Литвиненка, причетний і колишній директор ФСБ М.Патрушев. О.Литвиненко – його колишній підлеглий, 2000 року втік із Росії, рятуючи своє життя після того, як не захотів брати участь у знищенні Б.Березовського. В Лондоні він видав декілька книг – «ФСБ підриває Росію», «Луб'янське злочинне угруповання», в яких звинуватив Путіна у багатьох злочинах, які, втім, навряд чи були секретом у Росії. Так, Литвиненко висунув звинувачення Путіну в підриві житлових будинків по вулиці Гур'янова у Москві та інших містах РФ у 1999 році – щоб розпочати Другу чеченську війну, у вбивстві журналістки Анни Політковської, в намірах замаху на Бориса Березовського. А ще він розповів про пристрасть російського президента до хлопчиків…

Те, що в Кремлі вже підписано вирок О.Литвиненку, було очевидним. Як свого часу – Анні Політковській. Та спосіб і засоби вбивства, вибрані Путіним, були дуже ризиковані і небезпечні для тисяч громадян. Як відомо, Литвиненко помер у страшних муках від променевої хвороби внаслідок отруєння радіоактивною речовиною – полонієм-210, який мають лише ядерні держави. Під час «транспортування» полоній залишає «слід», який може спричинити летальні наслідки. Колишні колеги Литвиненка, ефесбешники Андрій Луговий та Дмитро Ковтун підмішали полоній, який привезли з Росії, до чаю жертви. Втім, для терористів на кшталт Путіна всі засоби хороші – якщо вони дають результат, тобто знищення людини. Він давно не зважає на думку світової спільноти. Навпаки, кремлівський вбивця нею успішно маніпулює, передбачаючи її реакцію на кожну свою провокацію – хоч у Сирії, коли після бомбування сирійської опозиції став ледве не гарантом розв'язання тамтешнього конфлікту. Насправді Путін тримав під прицілом головну мішень – переповнену біженцями Європу, де він без особливих труднощів, за підтримки того самого «руського міра», приміром, у Німеччині, наклепає стільки «распятих мальчіков» та «ізнасілованих дєвочек», що вони затьмарять теракти в Парижі, причетність до яких Путіну поки що не висувають.

Нині в Україні, як і в усій Європі, дискутують про можливі наслідки висновків британського суду для Путіна. Все-таки, вбивця і педофіл в одній особі. Ну, в Росії зазомбовані громадяни, яких більшість, щиро повірять, що в Лондоні «замахнулися» на репутацію Путіна, отже, вдома його рейтинг зросте. На міжнародних «тусовках» хтось перед телекамерою не подасть Путіну руки, хтось не захоче сідіти поряд… Але в Мінську ті ж люди будуть дружно тиснути на українську делегацію, аби та слухняно погодилася на так звані мінські домовленості, а фактично – вимоги Кремля, – щоб провести вибори під дулами російських автоматів у «Лугандонії», далі – взяти його на утримання, як територію з «особливим статусом», на кордоні з Росією поставити «війська Новоросії», а це квазіутворення матиме право вето – в зовнішній політиці, приміром, ну й надішле своїх нардепів у ВР. Утім, це не повний перелік мінських (російських) вимог до України та її Конституції, внести зміни до якої від нас вимагає Москва і мінські переговорники. І нововизнаний статус Путіна, як убивці і педофіла, аж ніяк не перешкоджає Росії принижувати Україну на мінських переговорах і за участі представників Німеччини та Франції вимагати від нас неможливого. Звісно, українцям колись таки урветься терпець… Чи пам'ятають на Банковій нашу історію?

Марія БАЗЕЛЮК

 ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

ВОЇН НЕБЕСНОЇ СОТНІ

Сьогодні йому виповнилося б 58. Він належав до когорти тих вірних синів України, для яких її честь і свобода були найвищими цінностями. Захищаючи їх, 20 лютого 2014 року, упав на полі бою, яким тоді був Майдан, загинув, як лицар Революції Гідності. Герой України – цим званням відзначений посмертно. Згадаймо нині його земний шлях…

Олександр Миколайович Царьок народився 29 січня 1958 року в смт. Калинівка, Васильківського району Київської області.

Закінчив місцеву школу, потім – Білоцерківський будівельний технікум. Мешкав у місті Васильків Київської області. Деякий час працював у Васильківській друкарні, після звільнення зайнявся ландшафтним дизайном, озеленениям ділянок, створенням декоративних басейнів та водоспадів. Дуже любив квіти. Його хобі – садівництво, постійно вдома садив саджанці, прищеплював дерева, обрізав, доглядав. Також займався бджільництвом.

Був добрим сім'янином, батьком. Схоже, мріяв про квітучу й заможну Україну, в якій житимуть щасливі й закохані в рідну землю люди. Її він любив безмежно і дбав, аби вона щодня ставала ще красивішою. Життя, шляхетні вчинки Олександра були вмотивовані усвідомленням його належності до українства. Відтак патріотизм його був цілком природнім і – чинним.

З перших днів Революції Гідності Олександр перебував на Майдані. Належав до захисників першої сотні. Його відвага і жертовність спонукали забувати про небезпеку. Тож ішов Олександр у перших лавах звитяжців, відтісняючи беркутівців від барикад.

Загинув біля Жовтневого палацу. Зламані ноги, рука, ребра, три кульових поранення – два в живіт і одне в груди – таким побачили Олександра побратими, коли його тіло було ідентифіковане в готелі «Україна».

Тужили рідні і друзі. Осиротіли п'ятеро дітей Олександра Миколайовича, наймолодша донька – неповнолітня. Поки був на Майдані, в нього народилася внучка, яку так і не побачив. Казав, приїде до онуки, коли врятує Україну. Врятував… ціною власного життя.

Побратими з Конгресу Українських Націоналістів (Олександр Царьок належав до цієї політичної сили), з ГО «Майдан Васильківщини» організували похорон, разом з підприємцями зібрали кошти на допомогу сім'ї.

Ховали Олександра як українського героя. Панахида відбулася на центральній площі Василькова 22 лютого 2014 о 14 год. Пройшли ходою від храму УПЦ Київського патріархату, де відспівували Олександра Миколайовича, до центральної площі м. Васильків, де зібралось понад 3000 жителів міста і району. Відбувся мітинг-реквієм. Вшанували побратима і земляка добрим словом, присягнули на вірність святій українській справі і попрощалися з героєм. «Прости і прощавай», – так в давнину казали…

21 листопада 2014 року Олександрові Царьку присвоїли звання Героя України з удостоєнням ордена Золота Зірка (посмертно) – «за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції Гідності».

У червні 2015 року Медаллю «За жертовність і любов до України» його нагородила УПЦ Київського патріархату (посмертно).

«Наш батько був справжнім УКРАЇНЦЕМ, без нього не відбувалися жодні мітинги і революції, – розповідає син Героя Олександр. – Він лягав і під колеса вантажівок у часи Помаранчевої революції, був справжнім, безстрашним воїном, патріотом України! На Майдані перебував з перших днів Революції Гідності і до свого останнього подиху».

У лютому 2015 р. патріотичні сили Василькова – КУН, «Правий сектор», «Свобода» провели мітинг пам'яті героїв «Небесної сотні» та полеглих героїв АТО. Ініціювали встановлення Поминального Хреста на місці, де буде споруджено меморіальний комплекс – три пам'ятники: «Небесній Сотні», Героям АТО, Олександрові Царьку. Молоді патріоти, які брали участь у мітингу, вирушили в зону АТО.

Леся ХАРИТОНОВА,
секретар Київської ОО Конгресу Українських Націоналістів

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ВІН БУВ ОСТАННІЙ

Головнокомандувач Української Повстанської Армії

11 СІЧНЯ 2016 РОКУ – 103-ТЯ РІЧНИЦЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ КУКА

Якщо ви людина, якщо вас кривдять і принижують як українця, зневажають вашу мову, хочуть тримати в ярмі і господарювати на вашій землі, – ви не можете не відчути бажання боротися за свій народ, за свою державу. Та й хіба можна відсиджуватися, коли відстріляли майже всю вашу інтелігенцію, створили штучний голод, масово вивозили українців і знищували їх націю?
Василь КУК

В.КУК з сином Р.Шухевича – Юрієм

Коли Україна стала незалежною державою, останньому Головнокомандувачу УПА Василеві Куку було 78 літ. Він відійшов у засвіти у 2007-му, на 95-му році свого життя, при світлому, дивовижної працездатності, розумі, аналітичний потенціал якого, схоже, залишався невичерпним до останнього подиху. Поважні літа Кука не стали ні тягарем для його фізичного стану, ні гальмом для світоглядних вимірів. Його незрівнянний досвід життя і боротьби, його глибинний інтелект не були занурені в похмурі ремінісценції негативу та зазомбовані рефлексії, як це нерідко трапляється з людьми, які нікому не довіряють і, в пошуках ворога, підозрівають геть усіх. Навпаки, це був той випадок, коли помножена на знання мудрість повстанського командира випромінювала молодечий оптимізм і тверезий погляд у майбутнє. Він мав цілком чітке уявлення, якою має бути незалежна Українська держава, і, що особливо важливо, не менше ясно бачив, яким чином можна цього досягти.

Одне слово, цей унікальний чоловік, наділений рідкісними притаманностями державного діяча найвищого ґатунку, не те, щоб розійшовся з часом на перехрестях української історії (у його віці Рональд Рейган став найефективнішим президентом США XX століття), а в силу амбіцій обділених такими ж притаманностями українських правителів (або через їхнє завбачливе дистанціювання від провідних бандерівців) не був залучений до кермування процесами державотворення, причому, на найвищих регістрах влади, де він був би найефективнішим.

Для Василя Кука ці шістнадцять років життя у незалежній Україні не стали втраченими, оскільки кожен день він присвячував конкретній справі, як-от роботі в науковому відділі Всеукраїнського братства вояків УПА, та для державного поступу – втрати відчутні хоча б тому, що присутність Кука у вищих ешелонах влади стовідсотково забезпечила б укроїноцентричність державної політики. Тож не було б сьогодні сорока (чи 50) відсотків «україноідентифікованих», яких, як «русскоязичное население», все намагається «врятувати» залповим вогнем Путін…

Попри непросту долю Василя Кука, все ж насамперед я сьогодні із сумом думаю про трагічну долю його батьків, які пережили найжахливіше – насильницьку смерть своїх юних, у розквіті сил, дітей. «У батьків нас було восьмеро дітей, – пише Василь Кук. – Филимон помер немовлям у 1919 р.; Ганя (1911-1919 рр.), померла від запалення легень; Ілярій (1915 -1938 рр.), страчений польськими окупантами, член ОУН; Єва (1917–1946 рр.) член ОУН, жила нелегально у Львові, померла через хворобу серця; Ілько (1919–1939 рр.) розстріляний польськими окупантами у вересні 1939 р. на околиці м.Дубно, Волинь; Филимон (1920 р.н.) член ОУН, політв'язень з 1940 р, відбув 8 років ув'язнення; Іван (1924–1984 рр.), 1949 р. засуджений до 8-річного ув'язнення за приналежність до ОУН, вдруге – 1949 р. на 10 років тюрми як член ОУН»

Батьків совєти карали особливо жорстоко. «1949 року, – пише Василь Кук, – маму й тата засудили до 10-річного тюремного ув'язнення за те, що прийняли на виховання свого внука, мого сина Юрка, тоді дворічну дитину». Юрко також відбував своєрідне заслання. Коли його дідуся і бабусю ув'язнили, хлопчика (під вигаданим прізвищем Юрій Чоботар) запроторили у дитячий будинок м.Жданів (нині – Маріуполь), де він і перебував до 1960 року.

Такий собі невеликий родинний екскурс дозволяє пізнати секрет стійкості та незламності Куків – не інакше, він – у генетичному коді, що передається від пращурів до наших сучасників. Нагадаємо деякі віхи з біографії найвідомішого із Куків – Василя.

Отже, Василь Кук народився 11 січня 1913 р. в селі Красне Золочівського повіту на Тернопільщині (тепер – Буський район Львівської області). Навчався в Золочівській гімназії, вчителі якої майже всі були учасниками визвольних змагань 1917-1920 років, а директор гімназії – капеланом УГА. Вони, разом із сім'ями, кували із гімназистів українських патріотів. І 15-річний Василь Кук став членом Юнацтва ОУН, а через рік – уже провідником Юнацтва Золочівщини, згодом – організаційним референтом. 18-літнім – він уже член повітової Екзекутиви (проводу) ОУН. Його періодично арештовують і судять поляки, і від 1937 року Василь Кук – професійний революціонер-підпільник. До речі, він мав найбільший стаж підпільної праці – 17 років! 1939 року у Кракові знайомиться зі Степаном Бандерою, Романом Шухевичем і іншими провідними діячами ОУН. В.Кук врав участь і виступив на П Великому Зборі ОУН, який відбувся в квітні 1941 року і де його обрали членом Проводу, в якому він очолив організаційну референтуру. Іншими словами, Василь Кук зайняв четверту позицію в ОУН після Бандери, Стецька і Лебедя. Вже з весни Кук готує похідні групи ОУН на східні терени України: адже війна нацистів з більшовиками очевидна.

Василь КУК, Уляна КРЮЧЕНКО та їхній син Юрій. Київ, 1971 р. (з особистого архіву В.Кука)

Із провідних членів ОУН була створена і Львівська група, завдання якої – проголошення самостійної Української держави. 29 червня, нелегально і власними силами, група прорвалася до Львова і заходилася готувати народне зібрання. Василь Кук брав активну участь і в скликанні Народних Зборів, і в самих Зборах 30 червня, які проголосили Акт відновлення Української держави, створення уряду – Українського Державного Правління, головою якого, на пропозицію Кука, було призначено Ярослава Стецька. «Німецький уряд, – згадував Василь Кук, – дуже вороже сприйняв інформацію про Акт відновлення Української держави. Німецька влада намагалася примусити Провід ОУН скасувати Акт 30 червня, а коли їм це не вдалося, застосували до ОУН жорстокі репресії – аж до розстрілів». Арештували Степана Бандеру та Ярослава Стецька, але вони відмовилися відкликати Акт і опинилися в нацистських концтаборах.

У липні того ж року В.Кук організував і очолив Київську групу провідних членів ОУН, завданням якої було проголосити відновлення Української держави у Києві. Та не судилося. Німецька розвідка натрапила на слід оунівців і арештувала їх у Василькові. Їх везли до Львова. У Луцьку Кукові разом із Дмитром «Орликом» і Тарасом Онишкевичем вдалося втекти з-під варти і через Волинь добратися в Галичину.

З весни 1942 року Василь Кук очолює Провід ОУН на Південно-Східних Землях України, до якого входили Донбас, Крим, Кубань, Одеса, Придністровя, а згодом – усі області на ОСУЗ. 1943 року в Дніпропетровську була організована окрема група провідних членів ОУН, яка під керівництвом Кука і Логуша готувала проект нової програми ОУН, який після обговорення був прийнятий на Ш Надзвичайному Великому Зборі ОУН у серпні 1943 року. В Дніпропетровську В.Кук познайомився зі студенткою Уляною Крюченко, яка 1944 року стала його дружиною.

Навесні 1943 року Василя Кука призначено керівником УПА – Південь, і на початку 1944-го керовані ним відділи УПА переходять німецько-радянський фронт. На цій посаді він виявляє неабиякий талант військового командира. Так, у квітні 1944 року, потрапивши в оточення на Кременеччині, Кук керував одним із найбільших боїв УПА з військами НКВД у Кременецьких лісах. До літопису звитяги українських повстанців він увійшов як бій під Гурбами, яким, окрім Василя Кука, керували начальник штабу майор Василь Процюк і начальник оперативного відділу Микола Свистун. Як розповідав Кук, у боях брали участь десять тисяч повстанців і до сорока тисяч – енкаведистів. Завдяки військовому мистецтву командирів більшій частині повстанців вдалося вирватися з оточення, ворог зазнав великих втрат.

З 1945 року Кук керує діяльністю ОУН у Подільському краю і на Північно-Західних Українських Землях. У грудні того ж року Роман Шухевич призначає його своїм заступником на керівних посадах у проводі ОУН і УГВР. Кук був не лише хоробрим, але й тверезо думаючим командиром, а точніше – політиком, державним діячем. Він був прихильником демократичних змін, про що писав на Захід у листі від липня 1950 року. Для ілюстрації подамо лише короткий його фрагмент: «…ОУН на Землях не стоїть на позиціях атеїзму, рішуче протиставляється большевицькому нищенню релігійного життя і активно виступає в обороні церкви, але зв'язувати націоналістичну ідеологію з християнським ідеалізмом і християнською мораллю в такій мірі, як це роблять ЗЧ ОУН, для всіх нас на Землях не до сприйняття. Питання релігії ми трактуємо як особисту справу кожного члена ОУН, кожного громадянина. В рядах ОУН повинні мати місце всі, що рішилися боротися за УССД, без огляду на їх ставлення до релігії, на визначення себе членами тієї чи іншої церкви… Ми не мислимо Української держави з тоталітарною монопартійною диктатурою. Вважаємо конечним і для боротьби, і для будови державного життя, притягнути всіх членів і вартісних українців без огляду на їхню партійну приналежність, соціальне положення чи т.п. різниці. Ми відверто заявляємо, що ми – за демократичний устрій в УД, але ми також за сильну державу, за твердий порядок у ній, проти анархізму».

Звернімо увагу, що це писалося тоді, коли про демократію ще далеко не кожний політик говорив у Європі!

Після смерті в березні 1950 року Романа Шухевича рішенням УГВР полковникові В.Кукові було присвоєно звання генерал-хорунжого УПА і призначено Головнокомандувачем Армії Безсмертних. Як з'ясувалося, – останнім.

…Василя Кука та його дружину Уляну заарештували 23 травня 1954 року внаслідок зради перевербованих бойовиків. Вони опинилися в руках ворога, який полював за ними близько десяти років, і уникали пастки лише завдяки таланту конспіратора і підпільника Кука. Допити, провокації, коли смерть видається блаженством. Але на показовий судовий процес, а далі – вирок смерті, Хрущов, який спочатку жадав саме такого фіналу, все-таки не пішов. Його переконали, що нині куди важливіше дискредитувати Головнокомандувача УПА Василя Кука в очах українців, Закордонних Частин ОУН… А Кука тим часом не залишала думка щодо тих українських патріотів, які прибувають із-за кордону в Україну і потрапляють у руки енкаведистів, які проникли в наші ланки зв'язку. ЗЧ ОУН нічого не знали про арешт В.Кука і продовжували присилати людей… Вони гинули на тортурах, в концтаборах, під час захоплення. В.Кук мав подати сигнал на Захід, мав врятувати своїх. Навіть ціною власної репутації. Він погодився підписати відкритий лист… Його опублікували в газеті «Вісті з України», що поширювалася за кордоном. Це був удар. Але посланці, які йшли в Україну, а потрапляли в руки катів, уже не гинули, а ЗЧ ОУН стали формувати нову стратегію боротьби.

1960 року Василя Кука та його дружину Уляну відпустили із гебешних темниць. Проте під «ковпаком» вони перебували майже до кінця 80-их. Найбільшим потрясінням для Василя Кука була смерть його вірного друга – коханої дружини Уляни 1972 року.

У незалежній Україні спочатку дехто сприймав Кука насторожено. Але не вірні друзі, як Микола Климишин, побратими, які ніколи не сумнівалися в тому, що кожен крок Василя Кука – «Коваля» продиктований інтересами нації та її держави.

…Собі нічого, Україні – все. Так жив Василь Кук, останній Головнокомандувач УПА, видатний українець, державник, воїн. Вірний син незборимої нації, Кук був, як він казав, лише осколком її діаманту – Армії без держави – Української Повстанської Армії.

Герої не вмирають…

Марія БАЗЕЛЮК

ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ

На 70-му році життя пішов у вічність незмінний голова Тиврівської районної організації КУНу, що на Вінниччині,

Павло Іванович Мазуренко.

Пан Мазуренко зробив багато для розбудови районної організації, а сам, маючи свого часу певні матеріальні можливості, випускав районну (КУНівську) газету „Нечаїв край", котра користувалась успіхом. У газеті друкувались потрібні для людей матеріали, які когось просвіщали, комусь нагадували про звичаї чи якісь цікаві новини, чи розповіді про людей цікавої звитяжної долі. А ще однією з подій у житті Тиврова було відкриття прекрасного пам'ятника 28-ми землякам-освітянам, борцям за волю України, яких у 1920 році знищила злочинна комуно-нацистська влада. Про таку людину можна говорити багато, бо був справжнім інтелігентом, володів багатьма чеснотами. З ним було легко і цікаво спілкуватись. Павло Іванович був знаний і шанований серед жителів міста та серед районної влади. Сумують рідні, сумуємо ми, члени ОО КУНу, і зичимо легкої дороги до Бога. Молимо Господа, нехай оселить душу Павла Мазуренка там, де всі святі і праведні спочивають.

Провід Вінницької ОО КУН

 ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ЛИЦАРІ ЧЕСТІ І ВІДВАГИ

Святослав Караванський та Ніна Строката – легендарне подружжя, про яке ще будуть створені фільми і написані книги. Людство має знати про мужність і подвижництво українців, які захищали право своєї нації на існування і повноцінний розвій, а отже відстоювали цивілізаційні цінності. Їхня незламність у боротьбі проти московської тиранії вражає, вона є взірцем вірності високим ідеалам, без яких людина не є повноцінною особистістю. Нині – вони ювіляри.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ та Ніна СТРОКАТА. 1980 рік.

24 грудня 2015 року виповнилося 95 років від дня народження Святославу Караванському, видатному українському мовознавцеві, багатолітньому (протягом 31 року) політв'язневі совєтських концтаборів, досі – активному громадському діячеві, поету, журналісту, перекладачеві. А цьогоріч, 31 січня, виповнилося б 90 літ Ніні Строкатій (відійшла у засвіти 2 серпня 1998 р.), учасниці дисидентського та правозахисного руху, політв'язневі, відомому громадському діячеві, автору низки наукових праць в галузі мікробіології та імунології.

Святослав Караванський народився 1920 року, у родині інженерів, в Одесі, де закінчив середню школу. Навчався в Одеському індустріальному інституті, а з 1939-го – й на заочному підвідділі інституту іноземних мов. Вже тоді почав писати вірші й оповідання, друкуватися в пресі, зробив перші спроби перекладу. Він мріє працювати на літературній ниві і 1940 року залишає інститут, іде до війська, щоб, відслуживши, вступити на філологічний факультет університету.

У липні 1941-го частина, в якій служив Святослав Караванський, потрапила в оточення німецьких військ. «Уникнувши полону, – читаємо в «ювілейній» статті «Чорноморських новин», – Святослав Караванський на початку 1942-го повертається до Одеси, вступає на літературний факультет університету, де зближується з гуртком української молоді, пов'язаної з ОУН. Стає активним його членом. Організовує книгарню української літератури «Основа», а вторговані гроші передає на потреби гуртка й українського театру. Його переслідує румунська сигуранца (політична поліція). У 1944-у виїздить до Румунії, звідки у липні того ж року нелегально повертається у звільнену Червоною армією Одесу. Але третього ж дня після повернення, при спробі відновити зв'язок із колишніми гуртківцями, Святослав Караванський був заарештований. Під час слідства обіцяли звільнити, якщо доноситиме про настрої студентської молоді, але він відмовився.

У 1945-у військовий трибунал Одеського військового округу засудив Святослава Караванського до 25 років позбавлення волі. Відбував покарання у багатьох таборах: будував залізницю на річці Печорі, рубав ліс поблизу Магадана, добував золото на Колимі, прокладав магістраль Тайшет – Лена, шив одяг у Мордовії...»

Святослав Караванський вийшов на волю 19 грудня 1960-го, після 16 років і 5 місяців ув'язнення. Він повертається до Одеси, працює механіком з ремонту обчислювальних машин, їздить на заробітки до республіки Комі... 1962 року вступає на заочне відділення філологічного факультету Одеського університету. Перекладає з англійської. Багато років, ще в ув'язненні, Святослав Караванський працює над Словником рим української мови. Досі в Україні нічого подібного не було створено. Словник містить близько 60000 римованих пар, складених від самого автора, а не взятих із творів поетів. Ця праця має велике значення для розвитку літературної й мовної культури України.

1961 року Святослав Караванський одружується з Ніною Строкатою.

С.Караванський брав активну участь у громадському житті країни: збирав українські книжки для Кубані, пропонував організувати всенародні урочистості до ювілею Миколи Лисенка, виступав за дублювання фільмів українською мовою.

У 1965 році, написавши статтю «Про одну політичну помилку», стає автором самвидаву. Після цього, 4 вересня 1965-го, в нього було проведено обшук, а 13 листопада – заарештовано. Оскільки не було жодного формального приводу для суду, то на подання КДБ генеральний прокурор СРСР Роман Руденко опротестував його звільнення за амністією. Без суду і розслідування Святослава Караванського відправили досиджувати 25-літній термін (8 років і 7 місяців) у таборах суворого режиму.

Святослав Йосипович п'ять разів оголошував голодування-протест, у Володимирській тюрмі зібрав свідчення в'язнів – учасників і свідків розстрілу польських офіцерів у Катині, підготував про це статтю, щоб передати її на волю. Влітку 1969-го його було заарештовано у в'язниці й там же засуджено додатково ще на 5 років тюрми і 3 роки таборів особливо суворого режиму.

У грудні 1971-го заарештовують і його дружину – Ніну Строкату-Караванську, яка допомагала чоловікові. У травні 1972-го її засуджують на 4 роки ув'язнення в таборі суворого режиму за звинуваченням у «проведенні антирадянської агітації та пропаганди». Наприкінці 1975 року Ніну Строкату випустили з концтабору, заборонивши повертатися в Україну. У відповідь вона відмовилася від радянського громадянства, поселилася в місті Таруса Калузької області. Вже наступного, 1976 року стала одним із засновників Української Гельсінської групи. Через десять років, 1979-го, після арешту чоловіка подружжю Караванських дозволили одноразове побачення, не давши дозволу поїхати в Україну.

У листопаді 1979-го Святослав Караванський та Ніна Строката емігрують спочатку до Відня, далі – до США. Вони оселилися в місті Дентон штату Техас. Ведуть громадську й наукову діяльність, розповідають світові правду про національно-визвольний рух в Україні. Святослав Караванський опублікував низку праць із мовознавства.1993-го у Києві вийшов його «Практичний словник синонімів української мови», а 1998-го – «Російсько-український словник складної лексики». Ніна Строката видає книги, зокрема, про українських жінок в СССР.

Святослав Караванський і сьогодні вражає своєю працездатністю та енергією, натхненням, жагою до творчості та життя. Чого редакція «Нації і Держави» щиро зичить йому ще на многії і благії літа.

Підготувала Ольга ДМИТРЕНКО

 ПОЗИЦІЯ

ДО ОБРАНЦІВ СОВІСТИ

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Письменники, письменницька громада в очах пересічного патріота – це той прошарок суспільства, який належало б називати совістю нації. Бо що змушує молодого хлопця чи дівчину братися за перо? На це питання можна дати не однозначну відповідь. Що правда, то правда.

Але виберім із многоти відповідей одну, яка стосується до найголовнішої місії письменника – бути носієм правди і борцем за правду. Це та мета, яка вивела на письменницьку стезю синів та дочок України від Т.Шевченка, Лесі Українки через Розстріляне відродження до сучасних обранців совісти, до яких стосується пророчий заклик:

«Роботящим умам, роботящим рукам,
Думать, сіять, не ждать,
І посіяне жать
Роботящим рукам».

До цих "роботящих умів" і хочеться звернутися.

Історія дала нам останній шанс у дилемі "Бути чи не бути?". І саме сьогодні цю дилему вирішувано.

Перед українцями стоїть надзавдання: виробити Конституцію, яка б накреслила Україні шлях у віки, як Конституція США накреслила – американцям.

Розробку Конституції покладено на Верховну Раду.

Чи ж може сучасна Верховна Рада, де засідають корупціонери і пройдисвіти всіх мастей, виробити Конституцію України, яка відповідає сподіванням українського народу?

Один тільки факт, що сучасна влада, в тому й Верховна Рада, не спромоглася скасувати антиукраїнський закон Ківалова-Колісниченка, свідчить, що покладатися на цю владу у розробці Конституції не можна.

Історія років Незалежности показала, що скопійована із західних конституцій Конституція України не зберегла державу від рецидивів диктатури. Ми мали дві диктатури і спробу третьої. Це сталося від широти повноважень, наданих президентам.

Тому майбутня Конституція України має обмежити права президента у низці точок. Треба відділити від президентської влади, судову владу, а Центральну виборчу комісію віднести до юрисдикції судової влади. Бо маніпуляцій з виборами годі позбутися інакше.

Обранці совісті з числа письменників мають взяти під письменницький контроль роботу Конституційної Комісії: робити інтерв'ю з чільними членами Комісії, робити запити з ряду ключових питань розроблюваного Основного закону, вимагати присутності представників преси, зокрема представників «Літературної України», на засіданнях Комісії, вимагати включення до Конституційної Комісії представників від Спілки письменників України.

Пані й панове, українські письменники!

Візьміть під суворий письменницький контроль майбутнє українського народу, яке вирішується сьогодні Верховною Радою.

Якщо Ваші вимоги не задовольнять, ставте питання про перевибори Верховної Ради, наполягаючи на несумісності з демократією участи у Верховній Раді членів банди Януковича, замаскованої під політичну партію.

Візьміть долю України під свій найпильніший нагляд!

Пасивности і бездіяльности історія нам не пробачить!

(Зберігаємо правопис автора.)

 ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПРО ОСНОВНИЙ ЗАКОН-Б

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Спочатку ця стаття звалася «ПРО АЛЬТЕРНАТИВНУ КОНСТИТУЦІЮ». Вийшло задовго. Давай шукати синонімів. І таки знайшов: альтернативний план = план-Б. А Конституція – це ж Основний закон. І написав, як бачите.

Переходжу до теми.

Конституції у світі писали мудрі мужі. І головно – демократи, по-нашому народоправці. В них і думки не було, щоб із демократії зробити диктатуру. Вони й записали у Конституціях, що Президент країни признача Генерального прокурора. Бож у тих країнах, де родилась демократія, не було диктаторських намірів. Були царі, їх скинули, а люди та президенти з людей, що лишились, про диктатуру не думали.

Зовсім инше сталося у країнах, що по 300-400 років жили за диктаторських режимів. Люди звикли до диктатур. І не уявляють собі Президента, щоб не був диктатор. А президенти й собі бачать себе самовладцями.

Візьмім Росію, Білорусь, Казахстан, Сирію, Єгипет та й Україну. Скинули Сталіна-Брежнева-Горбачова-Насера-Чаушеску, обрали президентів. А Основний закон списали зі Західніх конституцій. А там записано, що президент признача Генерального прокурора, а ще й голову центрального виборчкому. Нові президенти й узялися з такими правами робити з демократій диктатури.

Виходить, що у тих країнах, що довго-довго жили під диктатурою не треба копіювати Західніх конституцій, а писати конституції інакше – не давати президентам забагато прав.

Треба відділяти президентську владу від судової і від виконавчої влади, щоб не творилися диктатури. Молодці чехи. У них демократія така, що аж. А диктатурою і не пахне. Бо конституцію не копіювали з "великих" конституцій, а писали на свій копил, щоб і "вони" диктатури не було.

Зараз в Україні укладають Нову Конституцію. Чи ж укладуть її так, як треба народу, чи так як треба Президентам, щоб загарбати владу, як Янукович, Путин, Саддам Гусейн, Каддаффі? На це відповісти важко. Хто ж його зна, що ті укладачі собі думають.

Я й міркую так: хай вони собі укладають, а мудрі і проти-самодержавні голови хай і собі укладають Конституцію-Б. У тій конституції-Б відділити президентську владу від судової і від виконавчої. Щоб Генерального прокурора обирати всенародно, або дати право Конституційному судові обирати Генпрокурора. Щоб Генпрокурор не діяв під дудку президента і не арештовував нардепа Ігоря Мосійчука. А голову виборчкому хай признача Верховний суд, щоб екзитполи збігалися з даними Охендовського.

Отакий треба нам в Україні Основний Закон-Б.

А як цей Закон-Б та й запровадити у життя?

Треба задіяти всенародній референдум. І винести на цей референдум дві Конституції: просталінську і пронародоправну. За яку люди проголосують, така й буде в Україні влада.

Така програма тяжіє над Україною, над її щирими дітьми.

Роботи й роботи треба. Щоб усіх однодумців збити в один кулак.

Діяти, і діяти, "не ждать", як казав Тарас Шевченко.

ТОЧКА ЗОРУ

ЖОДНОЇ АГІТАЦІЇ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Причини і перебіг нинішньої російсько-української війни свідчать, що слідом за російською мовою ідуть російські танки і установки залпового вогню. Небезпека втрати тої чи іншої української території прямо пропорційна ступеню її русифікації. Тепер питання мови – це питання національної безпеки. Це питання міцності нашого тилу. Це питання здатності наших солдатів до виконання свого військового і патріотичного обов'язку на фронті. Навіть мобілізація до лав Збройних Сил України прямо пов'язана з мовним питанням.

За своє професійне життя я написав сотні наукових і публіцистичних статей, більше десяти монографій і навчальних посібників. Проте не написав жодного матеріалу в оборону української мови. Вважав, що статті на цю тему звичайно не виходять за коло національно орієнтованих людей, які і так беззастережно прихильні до української мови. Двадцять п'ять років сором'язливої агітації за українську мову в незалежній Українській державі показали її майже повну недієвість. Час агітації минув. Прийшов час діяти.

Розглянемо динаміку вживаності української мови в Україні за останні сто років. У 1913 році в межах нинішніх кордонів України мешкало 38.59 млн. осіб. З них 85 відсотків проживало в селах і 15 відсотків у містах. Московити становили близько 9 відсотків населення. В селах російська мова не вживалась – лише у містах. Частину населення тодішньої України, що вживала російську мову, можна грубо оцінити десь у 9–15 відсотків. Швидше ближче до 9 відсотків, оскільки в містах українська мова також була доволі поширена. Отже, тоді українська мова тотально переважала за вживаністю всі інші мови на теренах України.

За переписом 2001 року частка росіян в Україні вже становить близько 17 відсотків. З них 63 відсотки народилися поза межами України. З 1897 року по 2001 чисельність росіян в межах сучасної України збільшилась на 374 відсотки! Частка міського населення у 2001 році склала 67 відсотків. При цьому, хоча міста, в основному, поповнювались за рахунок українських селян, українська мова так і не стала в більшості випадків мовою міст. Виняток становлять міста Західної України. За моїми оцінками кількість україномовного населення України не перевищує 40 відсотків. Відчуваєте різницю і загрозливість цієї тенденції? Нас не повинен при цьому заспокоювати той факт, що рідною мовою українську вважає більшість населення України. Вважає, але широко не користується. Це край прірви, до якої ще один крок.

Ця тенденція була очевидною ще в радянські часи, і ми мріяли про незалежну Українську державу як головного оборонця нашої національної ідентичності, а відповідно і української мови. Головною мінімальною функцією держави завжди є оборона.

Під час російської агресії виявилось, що армії, як такої, у нас немає. Замість неї є бюрократична структура, заповнена вищим офіцерським складом з незрозумілими повноваженнями, зайнята утилізацією військового майна, що залишилось у спадок від Радянського Союзу. Першими Україну боронили недержавні добровольчі формування.

Виявилось, що митниці, як такої, у нас також немає. Замість неї, фактично, приватизовані структури, які за відповідний відкат без сплати економічно обгрунтованого мита запускають на територію України дешеву іноземну продукцію, яка в принципі робить неможливим власне виробництво аналогічних товарів. Саме добровольчі формування, замість митниці, змушені були перекривати кордон з Кримом, для економічної блокади Кримського півострова, відповідно до елементарної логіки російсько-української війни.

Виявилось, що наша державна бюрократія не вміє і не бажає керувати конкретним виробничим процесом. Більшість українських промислових підприємств державної форми власності були цілеспрямовано збанкрутовані, а далі за мінімальними цінами їх передали в приватні руки часто тих, хто їх і довів до банкрутства. Основний подальший варіант – це примітивна утилізація майна, наприклад, в якості металобрухту. Найяскравішим свідченням цього процесу є зникнення найбільшого пароплавства в Радянському Союзі – Чорноморського морського пароплавства. Особливістю пароплавів було їх вміння плавати і то дуже далеко. Ця обставина і вирішила їхню долю. Якби в Одесі вміли плавати будинки, що належали державі, вони також дуже швидко причалили б до чужого берега.

Все, що реально відбувається в світі, спочатку відбувається віртуально в головах людей. Уяву людей легше контролювати, ніж їхнє майно. Але отримавши контроль над уявою людей, можна легко перебрати на себе і їх майно. Все, що є русскій мір, є сферою імперіалістичних інтересів Московії. Так заявила Держдума, так проголосив і президент Московії. А де територія "русского міра"? Там, де контроль над людського уявою з Москви переважає контроль над людською уявою зі столиці нібито незалежної держави. Кордони русского міра – це кордони інформаційного простору, що контролює Московія. Велетенськими є територіальний простір Московії але значно більшим є її інформаційний простір. Інформаційна експансія завжди передує маршу танкових колон для фізичного захоплення бажаної території. Яким був інформаційний простір Української держави напередодні Революції гідності? Невеликим: декілька областей Західної та Центральної України. Якби не Революція гідності, ми могли б знову на століття, а можлив, і назавжди, загубитись на задвірках Московії. Мовний кордон – це найважливіший кордон держави в інформаційній війні. Чи боронила наша держава цей кордон у попередні роки? Однозначно – ні. Чи підтримувала вона українське книгодрукарство, кіновиробництво, розвиток гуманітарних наук – основи національної культури, точних наук – цивілізаційного підмурку держави у світі, національного виробника – основи економічного процвітання держави і добробуту її населення? А чим взагалі займалась держава в Україні?

Державний апарат за роки незалежності став більшим. Але в радянській системі держава контролювала все: рільництво, промисловість, торгівлю, військову безпеку, ідеологію, культуру, медицину, освіту. Тоталітарна держава контролювала тотально все. Що контролює сучасна Українська держава? Нічого з того, що перераховано вище. Єдине дійство, у якому вона досягла досконалості, – це контроль прибутків представників малого і середнього бізнесу з метою їх привласнення, це дерибан бюджету, це колосальна корупція, яка є способом вилучення колосальних коштів з кішені пересічних громадян. А великий бізнес чиновницькій дрібноті не під силу. Він сам вміє її контролювати через старий як світ механізм. Підсумок: державний апарат за роки незалежності став більшим, відмовившись від більшості властивих раніше для нього функцій. Скажемо собі: "Ну і слава богу". Але чому те, що робить значно менше, стало значно більшим?

Сучасна держава перестала бути місцем служіння, а перетворилась на поле підприємницької діяльності людей, що часто не здатні створити власний законний бізнес, робити хоча б щось, що створює додану вартість – матеріальну чи духовну. Це часто сукупність людей, які здатні лише споживати додану вартість, створену іншими людьми, заважаючи їм ефективно працювати і принагідно принижуючи їх. Чи потрібна у такому разі нам держава взагалі? Держава, про яку мріяли покоління українських революціонерів. Така держава, що лише послаблює націю, висмоктуючи її найкращі фізичні і духовні сили, – ні. Така, що захищає націю від зовнішнього ворога, створює сприятливі умови для всебічного розвитку підприємницької і творчої активності її громадянам, – так. Нам потрібна ефективна держава, а не ракова пухлина. Нам потрібен концентратор наших творчих зусиль, а не чорна діра, куди вони безслідно зникають.

Захистити державну мову – це не тільки проголосити її державною. Це, перш за все, захистити її в нетрях безмежного державного механізму. Українська мова тут віддана на відкуп поодиноким ентузіастам, що всупереч власним метеріальним і кар`єрним інтересам запроваджують її, наприклад, у навчальному процесі. Пам`ятаю як у 1994 році, коли я прочитав першу в нашій академії лекцію українською мовою, мене відразу викликали в деканат: хтось з студентів встиг пожалітись. Тут декан мені повідомив, що я порушую прийнятий у навчальному закладі мовний режим. На що, у відповідь, я спитав чи не боїться він порушувати українські закони? Але чи багато знайшлось в академії у мене послідовників за всі наступні роки? Пальців двох рук цілком вистачить, щоб їх сьогодні порахувати в нашому інституті – колишній академії. Таких стало навіть значно менше, ніж у дев`яності роки, оскільки у рази скоротились колективи тих двох кафедр: вищої математики, яку я очолював, і соціальних наук, очолювану моїм однодумцем, що перейшли на викладання українською мовою. Не стало і мого товариша. Як на мене, йому не вибачили колишнє членство в комуністичній партії і зраду її ідеалів, зокрема у мовному питанні. Мене, через активну діяльність у Народному русі України, чіпати побоялись.

Я вимагаю, щоб при вступі на державну службу кандидат здавав іспит на всебічне володіння державною мовою, а можливо і мовами певних національних менших. В контракті, що укладається регулярно з кожним викладачем вишу протягом всієї його професійної кар'єри, серед декількох сторінок тексту має бути бодай одне речення-вимога того, що кандидат на певну посаду має володіти державною мовою і використовувати її як робочу мова у своїй професійній діяльності. Порушення державними службовцями мовного режиму має бути підставою для їх подальшого непереобрання на відповідну посаду. Зараз на ринку праці надлишок охочих працювати і в державних структурах, і у вищій школі. Вибрати є з кого. Не хотілося б цього казати, але мовна невідповідність службовців, корелює з їхньою інтелектуальною невідповідністю. Чітка мовна політика щодо державної служби – це потужний удар по п`ятій колоні, що затромбувала судини українського державного апарату на всіх рівнях. Це найпростіший спосіб позбавитись на державній службі людей, які годинами готові сидіти біля вікна в радісному очікуванні появи на вулицях міста російських танків.

Чому цього не було зроблено раніше? А чи була у нас до Революції гідності повноцінна Українська держава? Ворог не лише на наших кордонах, він вже на нашій святій землі. Час діяти. Ми створили армію, створимо і ефективний державний апарат. Інтелектуальний рівень провідників нашої держави і злагодженість їх дій як ніколи високі. "Якщо полководець розмовляє з солдатами ласкаво і шанобливо – він втратив своє військо" (Сунь-цзи: "Мистецтво війни").

Валерій ШВЕЦЬ,
професор

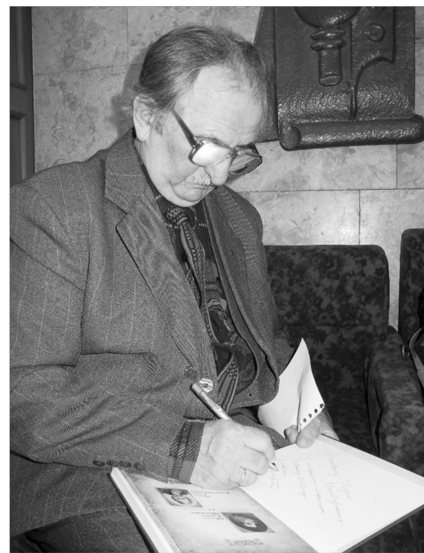

МИСТЕЦЬКА АКЦІЯ

«Народ мій Є! Народ мій завжди Буде!»

До Дня Соборності, який широко відзначався цьогоріч по всій Україні, серед багатьох заходів, що відбувалися в ці дні у столиці України, виокремлювалася своєю особливою атмосферою літературно-мистецька акція «Народ мій Є! Народ мій завжди Буде!». В ній взяли участь дисидент Богдан Горинь – ініціатор створення живого ланцюга Львів – Київ 22 січня 1990 року, актор, учасник АТО Дмитро Лінартович – головний герой фільму «ТойХтоПройшовКрізьВогонь», співаки-барди, учасники АТО Юрій Старчевод та Юрій Гусак, талановиті співачка Іванка Попович і поетеса, волонтер Злата-Зоряна Паламарчук та організатор заходу – поет, учасник АТО Сергій Пантюк. В затишних стінах Національного музею літератури України слухачі, затамувавши подих, слухали натхненну лірику та співану поезію, навіяну подіями Революції Гідності та триваючої Визвольної війни України проти новітніх московських загарбників… Атмосферу дійства доповнювали літературні й мистецькі твори учасників АТО та волонтерів, що прикрашали стіни залу, де триває виставка: «Музи не мовчать».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Дисидент Богдан Горинь – ініціатор створення живого ланцюга Львів – Київ 22 січня 1990 року

СВЯТКОВЕ

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ БІЛОЇ ВІТАЛЬНІ

22 січня, в День Соборності України, концертом українських романсів XX століття в столичному Будинку вчених розпочалося урочисте відкриття його Білої вітальні, як нового концертного майданчика Національної філармонії. Відкрила цей захід цікавим сольним концертом заслужена артистка України Єлизавета Ліпітюк.

Для поціновувачів солоспіву прозвучали шедеври української музики. Солістка Національної філармонії презентувала для слухачів романси і класиків минулого століття Левка Ревуцького, Бориса Лятошинського, Юлія Мейтуса, Віктора Косенка, і наших сучасників Левка Колодуба та Мирослава Скорика на слова Тараса Шевченка, Павла Тичини, Володимира Сосюри, Андрія Малишка, зарубіжних авторів в українському перекладі, а також обробки українських народних пісень.

Мелодійність нашої рідної мови, яка найбільш виразно проявляється саме в народній пісні та класичних романсах наших видатних композиторів, у поєднанні з колоратурним сопрано «маленького соловейка» столичної філармонії Єлизавети Ліпітюк, принесли хвилини радості всім, хто відвідав у цей урочистий день концерт у Будинку вчених. А допомагали чарівній Єлизаветі творити цю радість Наталія Королько (партія фортепіано), лауреат Міжнародного конкурсу Руслана Якобінчук (мецо-сопрано) та заслужена артистка України Олена Захаревич, яка натхненно донесла до слухачів геніальні поезії Ліни Костенко.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

МОВНА ДИВЕРСІЯ

Вікторія ВЛАСЕНКО

Ситуацію, яка склалася з українською мовою в українських (!) школах Києва, інакше, як тихою диверсією у стилі Дмитра Табачника, назвати не можна. Ніколи не думала, що стану людиною, яка говоритиме: «Ось у радянські часи такого не було!» Але кажу абсолютно відповідально: такої відвертої тотальної русифікації українських шкіл у столиці, як нині, у школах періоду мого дитинства не пригадую.

Цього року мої діти, які (так склалися життєві обставини) досі навчалися в іншій країні, пішли до однієї зі столичних шкіл. Не до гімназії й не до ліцею, а до звичайної школи у центрі міста з поглибленим вивченням англійської мови. Після кількох тижнів навчання стало зрозуміло, що мої українськомовні діти виявилися представниками нацменшини в українській школі. Бо частину предметів у ній учителі без будь-яких докорів сумління читають російською мовою! Спілкування вчителів із дітьми на уроках і під час перерв – виключно російською. А коли я сама почула, як класні керівниці обох моїх дітей ведуть батьківські збори російською мовою, мені стало погано.

Намагалася дзвонити в Міністерство освіти, де мені сказали, що такі факти справді нечувані і що я маю написати офіційний лист, після якого вони зможуть ці факти перевірити. На моє зауваження, що не хочу нашкодити власним дітям, для яких переїзд і нова школа й без того стали великим стресом, мій співрозмовник сказав: «Усі ви такі! Дітям не хочете нашкодити! А чому я повинен вам вірити?»

Проте факти агресивної русифікації київських шкіл, на жаль, не поодинокі й не настільки нечувані, як про це думають у МОН. Кілька тижнів тому моя дочка була на олімпіаді з англійської мови у відомій у Києві школі на вулиці Прорізній. Я проводила її до вестибюля, і на моє запитання до вчительки, яка зустрічала дітей біля сходів, до якого кабінету прямувати далі, почула відповідь російською мовою, на що зумисне голосно сказала: «О, та тут, схоже, олімпіада з російської, а не з англійської мови!»

Але мій жарт виявився реальністю, що шокувала. Оскільки, як з'ясувалося згодом, пояснення для учасників олімпіади вчителі робили виключно російською мовою! Приблизно та сама картина спостерігалася тижнем пізніше на олімпіаді з правознавства, де навіть на запитання дітей, поставлені українською, вчителі відповідали російською мовою!

До мене почали звертатися друзі, які дізналися, що переймаюся цією проблемою. І я почула: так, учителька молодших класів мого сина частенько послуговується російською; вчителька праці у школі моєї дочки розмовляє російською; в нас – фізики, а в нас – іноземної мови… Усі вони просили не називати своїх прізвищ і номерів шкіл (хоч, повірте, це школи з різних київських районів – Позняків, Русанівки, Солом'янки, Бесарабки), бо всі переконані: правди не добитися, у вчителів низька платня і їх не вистачає, а дітям буде від цього лише шкода.

Ситуацію робить кричущою і те, що у київських школах навчається велика кількість дітей, чиї батьки виїхали із зони конфлікту в Луганській і Донецькій областях. Але, схоже, міське управління освіти не має жодних методичних рекомендацій чи адаптаційних програм для цих учнів. Тому замість того, щоб допомогти їм якнайшвидше опанувати українську мову, київські школи радісно, ніби лишень того й чекали, русифікувалися.

У школі моїх дітей майже весь сценарій свята до Дня вчителя було виписано російською мовою. Коли дочка запитала про це в однокласниці, та відповіла, що це «дань уваженія к тем ученикам, каторие гаварят па-рускі».

Вам ще не страшно, дорогий читачу? Мені – так. Адже, на відміну від моєї наївної дитини, яка чи не щовечора запитує, як їй зробити так, щоб діти полюбили українську мову, розумію, що русифікація в наших школах відбувається не через небажання дітей, а через байдужістьучителів і керівництва шкіл, яким потурають районні управління освіти.

Якщо хтось скаже, що вивчити українську мову дітям з Донбасу складно і що вони не розуміють української, розповім йому багато цікавого про Францію. Про країну, де рідну мову плекають і захищають, де у великих містах у кожній школі є додаткові заняття з французької для дітей-іноземців. І шанс, що вчитель перейде з дитиною на рідну для неї англійську, арабську чи німецьку (навіть якщо її добре знає, а дитина походить з родини біженців) нульові, адже державна мова в країні одна, а школа – державна установа.

Стало модно перевіряти на детекторі брехні суддів, поліцейських, антикорупційних інспекторів. Шкода, що цього не можна робити з учителями і директорами тих українських шкіл, які, наче за помахом чарівної палички, русифікувалися. Адже після анексії Криму та війни на Донбасі, які почалися з гасла про захист «рускоязичного насєлєнія», освіту можна зарахувати до сфери національної безпеки. І якщо українську мову терміново не повернути до столичних храмів науки, то за кілька років, можливо, Путін прийде «визволяти й захищати» Київ.

НА ЧАТАХ

КНИГИ – РОЗВІДНИКАМ

Така зворушлива й цікава зустріч. До нас завітали воїни 131-го Окремого Розвідувального батальйону. Старшого лейтенанта Олександра Ушинського та старшого сержанта Максима Григоренка вітав Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь, члени Головного Проводу, активісти.

Говорили про наболіле. Провокації російських бандформувань не припиняються. Мінські домовленості ігноруються. Тож маємо покладатися тільки на власні сили, відвагу воїнів, жертовність волонтерів, самовідданість українського народу.

Що сьогодні треба фронту? Цікавилися в Конгресі потребами воїнів, їх побажаннями. Серед іншого почули про потребу українського друкованого слова, про книги. Ми відразу ж і відгукнулися. На щастя, напередодні відомий український історик Володимир Сергійчук приніс до редакції чергову партію своїх книг – про Голодомор 1932–1933 років і про Симона Петлюру. Ці видання він навмисно підготував у «кишеньковому» форматі – аби було зручно для бійців. Не раз і не два ми вже їх передавали на фронт. Цього разу – знову. За що Олександр і Максим сердечно подякували Володимирові Івановичу від імені свого батальйону. До речі, Олександр був студентом Володимира Сергійчука.

І ще одна радість. Дружина покійного віце-президента Чеченії Зелімхана Яндарбієва Маліка подарувала нашим воїнам книги його поезій – чеченською мовою і російською в перекладі. Раділи наші розвідники. Бо й самі прочитають і чеченцям, які разом з українцями захищають нашу землю, передадуть. Найщирішу подяку складають для Маліки за подаровані нею книги Зелімхана всі, кому вони дісталися. Адже Зелімхан був ідеологом Чеченської революції, другом Джохара, прекрасним письменником, аскетом і – лицарем честі. Загинув від рук російських диверсантів. В Україні він мав друзів, які свято бережуть про нього пам'ять.

Прес-служба КУН

На світлині: головний редактор «Нації і Держави» Марія БАЗЕЛЮК, Максим ГРИГОРЕНКО, Степан БРАЦЮНЬ і Олександр УШИНСЬКИЙ; в дарунок для бійців – книги Володимира Сергійчука та Зелімхана Яндарбієва.

СЛАВА НАЦІЇ

Тернопільщина вшанувала Степана Бандеру

Вже традиційно, 1 січня кожного року, Тернопільщина розпочинає Новий рік із вшанування Провідника ОУН Степана Бандери.

Цьогоріч, за ініціативи Тернопільської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів, покладено квіти до пам'ятника Провіднику та проведено урочисту Академію, у якій взяли участь представники патріотичних молодіжних організацій – Спілки Української Молоді та скаутської організації «Пласт».

Від СУМу з доповіддю «Маловідомі сторінки з життя Степана Бандери» виступив Андрій Синиця, а Наталка Шимків із Пласту розповіла про роки, які Бандера перебував у скаутах.

У другій половині Академії відбувся концерт, у якому взяли участь хор «Заграва», Гурт «Криївка», а також хор Братства ОУН-УПА зі Збаража та окремі виконавці.

Прес-служба Тернопільської ОО КУН

ВТРАТА

ВІДІЙШОВ У ЗАСВІТИ ДМИТРО ВЕРХОЛЯК

Конгрес Українських Націоналістів сумує з приводу непоправної втрати: на Різдво Христове, 8-го січня 2016 року, на 88-му році життя, відійшов у засвіти великий патріот України, відважний повстанець, багатолітній каторжанин, член ОУН Дмитро ВЕРХОЛЯК («Дуб»).

Він народився на Івано-Франківщині, в патріотичній українській родині, яка виховала його в дусі безмежної любові до України. Тож життєва дорога, яку обрав для себе Дмитро, була цілком передбачуваною. Юнаком він став до лав Української Повстанської Армії. Як достойний і вірний борець за волю української нації, друг Дмитро Верхоляк був заприсяжений в члени Організації Українських Націоналістів.

Він був невловимим месником, і лише через зраду 1955 року Дмитро опинився в лабетах енкаведистів. Кару смерті йому замінили на 25 років концтаборів, які друг Верхоляк відбув від дзвінка до дзвінка. На каторзі не зламався, брав участь у русі опору політв'язнів, у бунтах і повстаннях проти комуністичного режиму.

Коли Україна стала незалежною, Дмитро Верхоляк активно долучився до її розбудови, зокрема, як член Всеукраїнського братства ОУН і УПА. Він нагороджений орденом Ярослава Мудрого У ступеня.

«Герої не вмирають», – кажемо ми, адже український народ їх ніколи не забуде. Так і ми свято берегтимемо пам'ять про безсмертний подвиг нашого друга Дмитра Верхоляка.

Співчуваємо його рідним і друзям. Молимо Всевишнього, аби оселив його душу там, де праведні спочивають.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

(Чит. стор. 15.)

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧА

КИЯНАМ ХОЛОДНО.
РЕЦЕПТ ВІД ЯЦЕНЮКА

Наталка ПРУДКА

«Якщо температура в вашій оселі 12 градусів, то ви взагалі не повинні сплачувати за рахунком на опалення», – таку обнадійливу для споживачів заяву зробив прем'єр-міністр Арсеній Яценюк у своєму недільному зверненні до українців – після того, як у Києві спалахнув скандал у зв'язку з різким похолоданням у квартирах близько 700 столичних будинків.

Запропонований ним алгоритм дій для споживачів, в оселях яких температура опустилася менше 18 градусів, передбачає перерахунок плати за опалення. «За кожен градус нижчої температури, рахунок за житлово-комунальну послугу повинен бути зменшений на 5 відсотків», – уточнив Арсеній Яценюк.

Він закликав громадян спочатку зателефонувати в ЖЕК чи ОСББ, запросити комісію для складання акту. В разі, якщо комісія не з'явилася протягом трьох днів, українці можуть самостійно заповнити акти, запросивши в якості свідків двох своїх сусідів, щоб вони підтвердили низьку температуру в оселі.

Потім цей акт потрібно передати до теплопостачальної організації – в столиці цю послугу забезпечує приватна компанія «Київенерго». «Підприємство зобов'язане здійснити перерахунок, який виставлений для вашої квартири», – уточнив прем'єр.

У відповідь на таку пораду прем'єра на нього посипалися звинувачення у бажанні попіаритися на болючій для народу проблемі. Дійсно, аналізуючи чинні в комунальній царині документи, виявилося, що не все з того, що запропонував прем'єр, можна реалізувати на практиці.

Проте й ігнорувати також не варто запропонований ним алгоритм для захисту прав споживачів у стосунках з монополістами тепло-комунальної енергетики. «Рецепт» від прем'єра повинен стати стимулом для доопрацювання чинної нині нормативно-правової бази, щоб не лише теоретично, але й практично можна було б реалізувати запропонований ним сценарій.

СПОЖИВАЧАМ НА ЗАМІТКУ

Можливість перерахунку вартості комунальних послуг в разі їх низької якості Кабінет Міністрів запровадив ще у 2010 році – тоді постановою за №151 було запроваджено «Порядок проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості».

В цьому документі чітко прописано алгоритм перерахунку вартості послуг включно з формулами, використовуючи які постачальник послуг повинен здійснити «перерахунок розміру плати за фактично надані послуги шляхом зменшення розміру плати».

Фактично цей документ став доповненням до ухваленої 2005-го року урядової постанови №630, якою були затверджені Правила надання вищеперерахованих комунальних послуг.

Але перш ніж почати процедуру перерахунку вартості опалення, цей документ зобов'язує споживачів спочатку подбати про утеплення своїх осель. Це звучить приблизно так: централізоване опалення повинно забезпечувати нормативну температуру у приміщеннях за умови їх утеплення споживачами. Крім того, власник будинку повинен забезпечити утеплення місць загального користування будинку.

Якщо ці умови виконано, тоді можна розраховувати на перерахунок вартості наданих послуг в разі погіршення якості опалення чи водопостачання. Споживач може повідомити виконавця послуг по телефону чи в письмовій формі – за адресою, що зазначена в договорі на постачання послуг (зі споживачами підписується договір на основі типового договору).

Відразу ж варто зауважити, що в разі масового зниження температури в квартирах, додзвонитися до постачальника тепла зможуть далеко не всі споживачі, а письмове звернення буде вже не таким оперативним.

Якщо в квартирі батареї залишаються холодними, споживач має право викликати комісію, щоб зафіксувати факт погіршення якості послуг. Комусь таки вдасться додзвонитися до постачальника послуг і тоді його представник повинен прибути в приміщення споживача, цитую постанову №630, «не пізніше визначеного у договорі строку».

Але «визначеного у договорі строку» ви не знайдете в типовому договорі, який, до речі, також розміщений на вищезгаданому сайті (http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/-630-2005-%D0%BF/page). Тому відразу виникає запитання: про які три дні говорив Арсеній Яценюк у своєму зверненні до народу?

Якщо ж теплопостачальна компанія прийме вашу заявку (телефоном чи письмово), споживачеві повинні назвати прізвище того, хто прийняв цю заявку, зареєструвати її, назвати реєстраційний номер, а потім призначити день і час, коли комісія прийде до споживача.

Але з огляду на відсутність у договорі визначеного терміну, вам можуть призначити зустріч в порядку черги, тобто, через 3 чи 5 місяців. Коментарі зайві.

Якщо ж комусь повезе більше (а таких буде одиниці, коли проблема набере масового характеру), й комісія таки прийде, щоб зафіксувати різке зниження температури в оселі, тут вступає в силу вищезгадана постанова №151. Пункт №3 цього документу зобов'язує виконавця послуг провести протягом місяця,що настає за розрахунковим, перерахунок розміру плати за надані споживачеві послуги в разі зниження їхньої якості.

І що важливо, постановою №151 введено таке поняття, як допустима перерва подачі тепла під час опалювального сезону – 12 годин на добу один раз на місяць.

У разі, якщо комісія прибула до споживача і зафіксувала різке зниження температури, вона повинна зробити це ще один раз – через 12 годин, щоб підтвердити, що температура залишається такою ж низькою. «Лише після цього комісія складає акт. Ми всі розуміємо, що виконати це сьогодні практично неможливо», – заявила в ефірі радіо «Вести» член колегії Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження Марія Яковлєва.

А що ж робити тим споживачам, до помешкання яких представник виконавця послуг не прибув? У своєму зверненні до народу Арсеній Яценюк радить кликати сусідів, щоб вони засвідчили низьку температуру в оселі і склали відповідний акт.

Дійсно, згідно з пунктом №38 урядової постанови №630, акт-претензія вважається дійсною, якщо її підписали не менше ніж два споживачі. Форму «Акту-претензії про неналежне надання або ненадання послуг» можна взяти з сайту, де розміщена постанова №630 – ця форма є додатком до цієї постанови (http://zakon1.rada.gov.ua/laws/-show/630-2005-%D0%BF/page). Проте «Київенерго» не схвалює можливість таких дій *(див. додаток 1)*.

Складений разом з сусідами акт потрібно зареєструвати у виконавця послуг. Постачальник тепла повинен розглянути цей акт і повідомити протягом трьох робочих днів споживача про його задоволення або відмову – з обґрунтуванням причини такої відмови.

В разі недотримання установленого терміну, вважається, що виконавець визнав викладені в акті факти неналежного надання послуг. Спори щодо задоволення претензій споживачів можна розв'язувати в суді – сказано в постанові.

Але експерти в царині комунальних послуг, в тому числі й Марія Яковлєва, стверджують, що законодавче не передбачено самостійне складання актів-претензій, тобто, без участі представників теплопостачальної організації.

Проте думки з цього приводу розділилися. Якщо можливість самостійного складання акту-претензії передбачено урядовою постановою №630 (пункт №38), то він таки має законну силу. В коментарях автору адвокат Юлія Жигалюк повідомила: «Вища юридична сила закону полягає у тому, що всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні суперечити їм. Підпорядкованість таких актів законам закріплена у положеннях Конституції України».

КИЯНАМ ОБІЦЯЮТЬ ПЕРЕРАХУВАТИ ВАРТІСТЬ ОПАЛЕННЯ

Зима лише розпочалася, а вже стільки проблем. А попереду – сильні морози. Повернувшись після Різдва з відпустки, мер Києва Віталій Кличко повідомив, що «у місті нарахували 700 будинків з «холодними» квартирами».

"Наразі по кожному будинку працює комісія, а мешканцям буде перерахована плата за той період, під час якого температура в оселях не відповідала стандартам", – повідомляє сайт міської влади. В «Київенерго» також підтвердили автору цю інформацію.

«Інспекцію цих будинків розпочато, про результати говорити ще зарано», – повідомили автору в прес-службі «Київенерго». В компанії також підтвердили, що вже здійснюються перерахунки вартості наданих послуг згідно з урядовою постановою №151. Але, схоже, самостійно складені акти за підписом сусідів в компанії не враховуватимуть *(див. додаток 1)*.

В чому ж причина того, що з настанням сильних морозів під час новорічних свят почалися колосальні збої з постачанням тепла в домівки киян? Експерти пояснюють це надто високим рівнем зношеності теплотрас та внутрішньо домових мереж.

У коментарях автору причини збоїв з теплопостачанням в «Київенерго» пояснили тим, що «за умов шістдесятивідсоткової зношеності теплових мереж регулювати температуру теплоносія потрібно поступово, щоб уникнути пошкоджень».

Тут доречно уточнити: щороку перед початком опалювального сезону міська влада затверджує для «Київенерго» температурний графік, який регулює температуру теплоносія з обов'язковою прив'язкою до температури повітря.

Як стверджують в «Київенерго», з причини різкого перепаду температури повітря знадобився певний час, протягом якого можна було подати в теплотраси теплоносій відповідної температури – щоб уникнути аварій на зношених теплотрасах.

«У зв'язку з низькими температурами напередодні та після Нового року, температура теплоносія підвищувалася у відповідності до ухваленого температурного графіка. Але в контакт-центр «Київенерго» надходили скарги на низьку температуру в квартирах. Попередні результати з'ясування причин недостатньо теплих батарей в квартирах киян показали, що в більшості випадків причина в розбалансуванні внутрішньо домових систем теплопостачання», – пояснюють у «Київенерго».

Залишається лише додати, що постачальник тепла також несе певну відповідальність за стан внутрішньо домових систем теплопостачання. До цього виконавця зобов'язує постанова №630, в розділі якої «Права та обов'язки виконавця» написано: виконавець зобов'язаний (п.32): «проводити 2 рази на рік перевірку стану внутрішньо будинкових систем багатоквартирного будинку із складанням відповідного акта» (підпункт 5).

«Узгодити із споживачем не пізніше ніж за три робочих дні до проведення планових робіт житлового приміщення час доступу до такого приміщення з наданням йому відповідного письмового повідомлення» (підпункт 6).

Аналізуючи проблеми з теплопостачанням у Києві, можна зробити висновок, що в інших містах України ситуація не краща. Зношені теплопостачальні системи, включно з внутрішньо будинковими системами багатоквартирних будинків, термін експлуатації яких часом перевищує 50 років *(див. додаток 2)*, вимагають негайної модернізації. Потреби в інвестиціях оцінюються в трильйонах гривень – і поки що немає відповіді на питання, де взяти такі суми.

Додаток 1.

У разі погіршення якості послуг, ПАТ «Київенерго» радить споживачам діяти за таким алгоритмом, який, до речі, відрізняється від оголошеного прем'єром:

1. Звернутися в один з центрів обслуговування клієнтів ПАТ «КИЇВЕНЕРГО» із заявою про проведення обстеження.

2. У попередньо узгоджений час забезпечити доступ в квартиру для проведення комісійного обстеження і складання акта-претензії про неналежне надання послуг.

3. За умови підтвердження факту невідповідності параметрів послуги в квартирі, буде зроблений перерахунок.

Звертаємо увагу, що перерахунок для кожної конкретної квартири проводиться на підставі результатів обстеження в даній квартирі.

Висновок: компанія не передбачає можливість самостійного складання акту, тобто, разом з сусідами.

Додаток 2.

З прикладом того, як «Київенерго» проводило перевірку квартири-хрущівки з низькою температурою, можна ознайомитися на Фейсбуці за адресою:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1126791287331730&id=1055707617773431

КИЇВЕНЕРГО разом з Київською міською держадміністрацією розпочали інспекцію квартир, мешканці яких скаржились на недостатнє опалення на початку нового року. Першою оглянули двокімнатну квартиру по вул. Петра Запорожця, 10.

Будинок обладнаний тепловим лічильником, тому оплата нараховується лише за спожите тепло. Як з'ясувалося, опалення в будинок подається згідно з технічними вимогами і температурним графіком, проте мешканка Поліна Мостовська все одно мерзне. «У мене дуже холодно в квартирі, – каже вона. – І я це питання не піднімала і нікуди не скаржилася, поки не отримала квитанцію за опалення на 735 гривень».

Перевірка показала, що некомфортна температура у помешканні пані Мостовської є наслідком невідрегульованої внутрішньобудинкової системи теплопостачання та втрат тепла через негерметичні вікна та балкон. Житлово-експлуатаційна організація, на балансі якої перебуває будинок, пообіцяла перевірити роботу трьохходового крану в квартирі пенсіонерки. А для того, щоб зберегти тепло, власники квартири мають подбати про утеплення вікон, балконів та дверей заради власного комфорту.

«У ході інспекції ми пересвідчилися, що тепло до будинку подається відповідно до температурного графіку, але нерівномірно розподіляється по внутрішньобудинковій мережі. Відрегулювання внутрішньобудинкової системи призведе до рівномірного розповсюдження теплової енергії по квартирах. Також слід брати до уваги і той факт, що будинку кілька десятків років і його теплоізоляція втратила свої властивості. У той же час підвищувати температуру теплоносія заради таких будинків неможливо, бо це може призвести до перегріву сусідніх будинків та надмірного навантаження на теплосистему», – зазначив Григорій Саєнко, заступник технічного директора ПАТ «КИЇВЕНЕРГО».

СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ

ЗА ГРУДЕНЬ УКРАЇНЦІ ЗЕКОНОМЛЯТЬ НА ОПАЛЕННІ ЧВЕРТЬ КОШТІВ

Наталка ПРУДКА

У січні українці отримують платіжки за грудень, в яких вартість послуги за централізоване опалення вказана вже з урахуванням перерахунку відповідно до температури повітря. Перерахунок зроблено для споживачів, де відсутні засоби обліку теплової енергії, а таких в Україні майже половина; для них зменшать і субсидії.

«Завдяки теплій погоді у грудні 2015 року, споживачі зекономлять майже 25 відсотків коштів після перерахунку вартості послуг опалення в залежності від температури повітря», – повідомив віце-прем'єр – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко під час урядової селекторної наради 15 січня щодо забезпечення сталого проходження опалювального сезону.

«Населення буде платити за те, що реально спожито, а не за те, що нарахували тепловики. Для цього розроблена конкретна, зрозуміла методика, яку вже отримали всі комунальні служби», – підкреслив віце-прем'єр-міністр.

З таким явищем, як перерахунок вартості опалення, українці познайомляться вперше. Вирішення цієї проблеми прискорив бурхливий сплеск емоцій, коли після теплого грудня з настанням сильних морозів під час новорічних свят почалися колосальні збої з постачанням тепла в оселі українців.

У Києві навіть спалахнув скандал у зв'язку з різким похолоданням у квартирах близько 700 столичних будинків. У результаті прем'єр Арсеній Яценюк закликав споживачів взагалі не платити за рахунками на опалення, якщо температура в оселі впала до 12 градусів, а виконавців послуг він зобов'язав перерахувати плату за неякісне опалення та **зробити перерахунок в залежності від температури повітря**.

Вищезгадана нарада стала продовженням розпочатої прем'єром кампанії проти монопольних виробників тепла. На цій нараді Геннадій Зубко зобов'язав голів державних адміністрацій особисто відповідати за ситуацію під час опалювального сезону і, зокрема, цитую, «за якість і кількість тих рахунків, які сьогодні виставляються нашим споживачам».

Про збої, які виникатимуть в системах опалення в разі можливого похолодання, голови обладміністрацій зобов'язані вчасно повідомляти в урядовий координаційний центр. «Якість послуг та справедлива ціна на ці послуги повинні бути забезпечені безумовно», – заявив віце-прем'єр.

Завдяки теплій погоді, протягом 2015 року підприємства тепло комунальної енергетики зекономили 2 млрд кубометрів газу порівняно з 2014 роком, – повідомив віце-прем'єр.

Водночас міністр енергетики та вугільної промисловості Володимир Демчишин піддав гострій критиці тепло-комунальні підприємства за перевитрати газу, адже після Різдва знову температура піднялася вище нуля. Схоже, жару додав прем'єр своєю заявою про холодні квартири, хоча надворі потепліло.

"Що стосується тепло-комунальних підприємств, то сьогодні щодоби вони споживають на 15-20 мільйонів кубометрів газу більше, ніж у грудні (при однаковій температурі. – **Авт.**). Мені не зрозуміло, чому ви не відстежуєте температуру навколишнього середовища", – звернувся до тепловиків міністр.

Він нагадав, що, згідно з рішенням уряду, споживачі будуть платити за тепло з коригуванням на реальну температуру навколишнього середовища. "Кожен суб'єкт, що виробляє теплову енергію, повинен щоденно відслідковувати температуру навколишнього середовища і температуру теплоносія – тепер це не просто побажання. Кошти, які ви отримуєте, будуть залежати від температури", – сказав він.

З огляду на це, при перевитратах тепловиків виникатимуть дисбаланси, адже вони будуть отримувати від споживачів менше коштів, ніж вартість всієї виробленої ними теплової енергії."Я не знаю, за який рахунок ви збираєтеся це компенсувати... Компенсації з різниці в тарифах у цьому році не передбачено", – резюмував Демчишин.

ЧИЇ КИШЕНІ ПОПОВНЯТЬ КОШТИ, ЗЕКОНОМЛЕНІ В ЖОВТНІ ТА ЛИСТОПАДІ?

Логічно постає питання: а чому лише за грудень споживачам перерахують вартість опалення?

Комунальники протягом всього опалювального сезону зекономили колосальні суми, адже у структурі собівартості опалення майже 75 відсотків – це газ, вартість якого для кінцевих споживачів – фантастична. Вона коливається від 3,6 гривні за кубометр (сімейний ліміт 1200 кубометрів на весь період опалювального сезону, тобто на 6 місяців) до 7,188 грн – приблизно в шість разів більше порівняно з 2014-м роком.

Зрозуміло, що споживачі повинні були б заплатити значно менші суми, ніж їм нарахували. Нині це особливо актуально, адже на тлі суцільного зубожіння більшості українців (після знецінення втричі доходів внаслідок подорожчання долара), така ціна газу, а відтак, і опалення, стала справжнім комунальним зашморгом на шиї народу.

Проте влада не робила жодних кроків назустріч справедливому перерахунку вартості опалення в залежності від температури повітря. І лише під шаленим тиском громадськості уряд минулої осені пішов на поступки.

Кабінет Міністрів ухвалив постанову від 30.10.2015 №1037 «Про запровадження перерахунку вартості послуги з централізованого опалення залежно від температури зовнішнього повітря».

Цей документ набрав чинності лише 19 грудня 2015 року, тому споживачам зроблять перерахунки за тепло лише за грудень, тоді як в жовтні та листопаді також була аномально тепла погода, а, значить, зекономлено великі обсяги газу. Тому ця оборудка – на совісті комунальників, які зекономили значні обсяги газу, отримали шалені надприбутки завдяки здирницькій політиці по відношенню до вкрай зубожілих споживачів, яких вони змусили заплатити ще й за неспожите тепло.

Фактично постанова №1037 стала доповненням до ухваленої 2005-го року урядової постанови №630, якою були затверджені Правила надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

Ця постанова ще 11 років тому зобов'язала виконавців послуг робити розрахунки вартості послуг в залежності від зовнішньої температури!

У постанові №630 є розділ «Особливості нарахування (визначення) плати за послугу з централізованого опалення для населення (фізичних осіб) у разі відсутності у квартирі (будинку садибного типу) та на вводах у багатоквартирний будинок засобів обліку теплової енергії».

В пункті №40 цього розділу наведено формулу щомісячної плати за опалення, яка враховує коефіцієнт «відхилення температури зовнішнього повітря та тривалості опалювального сезону для розрахунку діючого тарифу».

Розрахунок цього коефіцієнту виробник тепла повинен здійснювати щомісяця «шляхом визначення співвідношення фактичної розрахункової витрати теплової енергії на опалення 1 кв. метра опалюваної площі (1 куб. метра об'єму) житлових будинків та норми витрати теплової енергії на опалення в 1-му місяці розрахункового періоду».

Але до останнього часу комунальники все робили так, як їм це було вигідно. Тому колосальні обсяги коштів безслідно зникали в «чорних дірах» житлово-комунального господарства, виявлення яких могло б зупинити підвищення тарифів, адже українці протягом десятиріч переплачують щороку сотні мільярди гривень за всі види неспожитих енергоносіїв та комунальних послуг.

Водночас представники всіх без винятку гілок влади чинять шалену протидію створенню національної системи обліку спожитих енергоносіїв та оплати за них.Тоді як без належного обліку енергоресурсів неможливо розрахувати енергетичний баланс, а без нього не може існувати жодна держава, особливо така енергетично неефективна, як Україна.

СУБСИДІЇ ТАКОЖ ПЕРЕРАХУЮТЬ У БІК ЗМЕНШЕННЯ

«Основними чинниками, що визначають розмір щомісячної плати за послуги з централізованого опалення відтепер є фактична температура зовнішнього повітря у розрахунковому місяці, тривалість опалювального сезону і середньозважена річна витрата теплової енергії протягом опалювального сезону, фактична кількість діб надання послуги та календарна кількість діб».

Про це повідомив на урядовій селекторній нараді заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Едуард Кругляк.

Логічно, що зміни у порядку нарахування плати за послуги з централізованого опалення стосуються споживачів, у яких відсутні засоби обліку теплової енергії – в квартирі чи на вводах у багатоквартирний будинок та в будинках садибного типу.

Едуард Кругляк наголосив: у зв'язку з тим, що плата за послуги з централізованого опалення щомісяця буде різною, виконавці послуг за підсумками опалювального періоду мають подавати інформацію щодо перерахунків розміру плати за цю послугу структурним підрозділам з питань соціального захисту населення до виконавчих органів влади для **здійснення перерахунку розміру призначених субсидій**.

На селекторі також нагадали про необхідність здійснити перерахунок вартості опалення, якщо температура в оселі була нижчою від норми. «У разі ненадання послуг з централізованого опалення або надання їх не в повному обсязі, зниження якості, виконавці послуг зобов'язані здійснювати перерахунок розміру плати за послуги відповідно до Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2010 року», – додав заступник міністра.

Необхідність таких перерахунків відпаде, якщо всі споживачі будуть обладнані лічильниками тепла та газу. За даними Геннадія Зубка, на кінець 2015 року встановлено приблизно 50 відсотків будинкових лічильників тепла і газу. «У 2016 році ми повинні закрити питання встановлення газових будинкових лічильників, а також вийти на 75-78 відсотків встановлення будинкових лічильників тепла», – вважає Геннадій Зубко.

У 2015 РОЦІ ОБЛІК ТЕПЛА ЗРІС В 1,5 РАЗИ

Через незацікавленість та безвідповідальність керівництва комунально-енергетичної галузі рівень оснащеності споживачів обліком теплової енергії роками залишався майже незмінним, – констатує сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання в енергетиці та комунальних послугах (НКРЕКП).

«Відсутність обліку не дозволяла в минулі роки правильно розраховувати баланс виробництва, втрат і фактичних обсягів наданих послуг», – заявив на селекторній нараді член НКРЕКП Руслан Машляківський. Тобто, без належного обліку населення практично було позбавлене можливості контролювати фактичні обсяги наданих послуг.

За його даними, це стало гальмом для визначення ефективних напрямків модернізації з метою розвитку теплових мереж. Після створення НКРЕКП (2014), проведений Регулятором аналіз роботи ліцензіатів (а це близько 225 підприємств, що забезпечують теплом 95 відсотків споживачів) показав, що лише 34 відсотки будинків в усій Україні розраховувалися за показами приладів обліку.

Всі інші споживачі розраховувалися за встановленими нормами, які давно застарілі та потребують актуалізації. Тому в квітні 2015 року при затвердженні інвестиційних програм тепло-комунальних підприємств основним пріоритетом НКРЕКП визначила забезпечення стовідсоткового обліку житлових будинків.

За словами Руслана Машляківського, в результаті проведеної роботи, в 2015 році було встановлено в 5,4 раза більше теплових лічильників, ніж 2014 року. Загалом майже в 1,5 раза зріс рівень оснащеності обліку – з 34 відсотків (на початок року) до 52 відсотків на кінець 2015 року.

Найкращі результати спільно з органами місцевої влади та ліцензіатами були досягнуті в Києві, Житомирській та Рівненській областях – тут рівень оснащеності лічильниками теплової енергії зріс більше ніж у 2 рази.

Такий же курс Комісія вибрала й на цей рік. На селекторній нараді Машляківський закликав голів обласних адміністрацій сприяти у затвердженні цьогорічних інвестиційних програм підприємств теплової енергетики, щоб з настанням наступного опалювального сезону (15 жовтня) більше не виникало питань щодо перерахунку вартості опалення з причини відсутності приладів обліку.

Тобто, Регулятор мотивує тепловиків та голів обласних адміністрацій до того, щоб якомога швидше забезпечити стовідсотковий облік теплової енергії. Звісно, споживачі від цього лише виграють, але до виставленої планки, скоріше за все, тепловики просто не дотягнуть.

Володимир Демчишин акцентував увагу на нерівномірності оснащення будинків тепловими лічильниками. Лідером став Київ, де протягом року встановлено майже 5 тисяч лічильників (всього в Києві 10 тис будинків). «Протягом минулого року в Києві встановлено лічильників більше, ніж за 20 попередніх років. У 2016 році Київ буде повністю оснащений тепловими лічильниками», – обіцяє Володимир Демчишин.

Слідом за Києвом подібне оснащення повинні виконати й інші міста України – в першу чергу міста-мільйонники. Фінансування цих робіт забезпечує НКРЕКП за рахунок тарифу на теплопостачання.

За даними Володимира Демчишина, загалом 2015 року Україна на 7 мільярдів кубометрів скоротила обсяги споживання газу, вартість якого – щонайменше $2 млрд. Але порівнюючи з Польщею, яка подібна до України за кліматичними умовами та кількістю населення, щороку споживає вдвічі менше – 18 млрд кубометрів газу (Україна 2015 року спожила 35 млрд).

Підсумовуючи, можна сказати, що навіть перші спроби налагодити облік спожитих газу та теплової енергії виявили колосальні резерви для економії, причому, практично без запровадження енергоощадних технологій. Просто в «чорні діри» комунальної прірви стало менше вилітати зібраних зі споживачів коштів.

 ІНТЕРВ'Ю

ТЕАТР «ПАМ'ЯТЬ» ЗАПРОШУЄ...

У виставі «Самотня леді» в Галини Яблонської. Фото Костянтина Гришина

У Києві вже понад шість років функціонує Український героїчний театр «Пам'ять», душею, серцем, художнім керівником та натхненницею якого є Галина Гілярівна Яблонська. Галина Гілярівна – народна артистка України, володарка театральної премії родини А.М.Бучми "Бронек", майже 80 років віддала сцені, понад 60 вона грає в театрі ім. Франка, багато років очолює громадську організацію – Міжнародна Ліга "Матері і сестри – молоді України" (початкова назва – «Матері і сестри воїнам України»), на базі якої, як підрозділ, виник згодом театр.

Пані Галина є і художнім керівником, і режисером, і сценаристом, і педагогом театру «Пам'ять». Театру, який часто дає путівку в життя акторам-початківцям. Цікаві, мистецьки втілені театральні постановки її театру часто не тільки «розворушують» глядача, але й спонукають його до пошуків і глибокого переосмислення історії свого народу, руйнують комплекси меншовартості, будять національну свідомість, дозволяють сформувати вектори ціннісних орієнтирів. Сьогодні наша розмова про минуле й сьогодення театру, про історію виникнення, а ще – про плани та про мрії.

– Галино Гілярівно, як виникла ідея створення театру з такою відповідальною назвою «Пам'ять»?

– Ідею для створення театру я запозичила у Ольжича, який у студентські роки разом з Геркін Русовою започаткував студентський театр з такою ж назвою. Ольжич мав на меті впливати на патріотичне виховання засобами мистецтва. Мені ця думка припала до душі, і я вирішила підхопити естафету.

– Напевно, за роки існування театру вже зіграно багато вистав, які для Вас найбільш знакові?

– Так, вистав було чимало. Однак, чи не найдорожча для мене про Крути – «Вони пішли в безсмертя». Вона була першою, тоді я шукала якихось нових прийомів, щоб достукатись до сердець молоді і особливо – військових. Ця вистава багато років ішла в ліцеї Богуна. У цьому закладі ми мали хорошу підтримку, коли ним керував великий патріот Леонід Васильович Кравчук, він дуже сприяв виконанню наших спектаклів. Нам надавали приміщення, хорошу апаратуру, сцену, й ми започаткували театр-студію. Робота з військовими в ліцеї тоді була дуже на часі й в пріоритеті, бо я зрозуміла, що ніде більше не буде такого сприятливого моменту, одразу впливати на таку масу людей, вкладати їм в душу любов, патріотизм до своєї землі і до своєї культури. Ми допомагали навіть демобілізованим військовим, надавали, наприклад, адреси національно-патріотичних партій, які сприяли їм у пошуках роботи.

У виставі про Крути ми намагалася провести паралелі між минулим та сучасністю, було кілька версій цього спектаклю. Основний його задум – достукатись до сердець сучасного юнацтва. Там у кінці вистави був один такий щемний момент, коли сучасні юнаки виходять на сцену і чують голос з гучномовця, так ніби з минулого, який через тих загиблих героїв запитує, чи готові ці нинішні юнаки, про потребі, стати на захист своєї держави і повторити подвиг своїх попередників, і хлопці щиро відповідають, що так. А ось бачите, вийшло так, що вистава стала ніби пророцтвом. Вона була б доречною й сьогодні.

– Ви пишете самі сценарії для всіх спектаклів. Як Ви почали освоювати професію сценариста?

– У той час, коли я почала роботу над своїми першими сценаріями, в Україну надходило багато цінної інформації з діаспори, з того, що було колись втрачено або забуто. Я мала доступ до цієї інформації і мені неймовірно захотілося цим з кимось поділитися, саме тоді і виник мій задум про Крути.

– А про які б ще з Ваших спектаклів вам хотілося згадати сьогодні?

– Їх чимало. Ну ось хоча б «Михайла Архистратига», який також готувався для військових. Після закінчення вистави ми, зазвичай, ще й дарували пам'ятні призи для всіх Михайлів у залі, «Лесе – дочка Прометея» – присвячений Лесі Українці. До 100-річчя від дня народження Ольжича – «Ольжич – назавжди», до 70-річчя карпатських подій була вистава «Розгін до волі: послання Карпатської України в сьогодення», спектакль пам'яті Олени Теліги («Олена Теліга») – про її дитинство, юнацькі роки та про її становлення як української патріотки з російськомовної панночки, «Василь Стус», «Розстріляне відродження» та інші.

У нашому репертуарі є й вистава про Михайла Бойчука, нашого відомого у світі і дуже мало знаного в Україні маляра-монументаліста – «Промовте, життя моє, і стримайте сльози». Вона теж мала свою історію, і передувала їй розмова з ректором Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука. Він сказав: «Зробіть». І ми зробили. У залі був аншлаг. Спочатку навіть абітурієнти вузу не зовсім усвідомлювали значення творчості Михайла Бойчука, як особистості, для України, та й про самого Бойчука мало що знали. Вистава пройшла лиш раз, хоча ректор і обіцяв нам, що кожне 1 вересня будуть відкривати цим твором. Ось пройшло вже не одне перше вересня, а обіцянки ці лишилися тільки на словах, і мені ніхто навіть не зателефонував.

Варто згадати ще й про виставу, присвячену творчості Шевченка «Йдемо до тебе, батьку наш Тарасе», яка потім розширилась у більш масштабний твір «Шевченкові імперативи і ми», який нещодавно наші актори мали щастя зіграти на камерній сцені театру Франка. Приємно, що в залі був аншлаг.

– Підготовка до спектаклю, це, напевно, дуже кропітка робота? Часто трапляється, що Ви міняєте сценарій вже після виконання твору?

– Знаєте, інколи для якогось спектаклю потрібно перевернути чимало літератури, ось так було з твором «Розгін до волі. Послання Карпатської України в сьогодення» – до 70-річчя карпатських подій. Це історія визвольної боротьби Карпатської України. Для цього сценарію довелося перегорнути гори літератури. В основу вистави лягли відомості про виступи «Летючої естради» – пропагандисько-культурної трупи, яка дуже впливала на патріотичні настрої Картської України. Деякі матеріали давали друзі, знайомі, дещо з цієї літератури ще й досі зберігається в мене. Виходу спектаклю дуже сприяла наша тодішня співпраця з Інститутом пам'яті, яким тоді керував Ігор Юхновський. Пізніше ситуація змінилася, до керівництва в Інституті пам'яті прийшли люди Януковича, і про ніяку співпрацю мова вже не йшла. Нині, з приходом Володимира В'ятровича, є надія на позитивні зрушення.

Сценарій до вже згаданої постановки «Йдемо до тебе, батьку наш Тарасе» було значно розширено з концертної постановки, додано першу частину про те, як Шевченко опиниться в сучасній Україні, і вийшла повноцінна вистава «Шевченкові імперативи і ми». Цей твір з успіхом приймають вже кілька років. Він примушує нас ще раз замислитись, що для нас зараз насправді важать ідеї і творчість великого Тараса. Для розширення сценарію я дещо запозичила ідею Осипа Маковея, у якого є твір «Як Шевченко роботу шукав».

Прем'єра вистави відбулася в Парламентській бібліотеці, нас дуже тепло приймали. Молоді актори хвилювалися, інколи не дуже впевнено знали тексти, але, щиро кажучи, саме тоді у них вийшло зіграти багато сцен дуже природно, невимушено і дещо виходило навіть краще, аніж тепер.

У цьому спектаклі я прагнула, щоб артисти, а особливо – В'ячеслав Євтушенко – виконавець ролі Тараса, відчули в собі сам трепетний момент народження вірша поетом, щоб відчули живого Шевченка, бо у нас він захований монументами. Я й тексти так спеціально підбирала. Звичайно, ми не відтворимо це стовідсотково, проте в нас повинна визріти і жити ось ця потреба – проникнути в ці сакральні смисли. Ось хоча б візьмемо Тарасові рядки «Як небо блакитне – нема йому краю, так душі почину і краю немає.» Це ж Тарас сам дивується, як у нього ці рядки народжуються, він ніби сам осягає ці поняття. Він філософствує. Це потрібно відчути, прожити, а не просто натхненно прочитати. Не потрібно сприймати шевченкову поезію у двух крайностях – як плакальника над долею України, або ж вдаватися до надмірного пафосу душероздираючого крику. Ми хотіли розкрити значення творчості Шевченка не тільки в контексті України, але й в контексті всього світового простору.

У новому варіанті цьогорічної вистави ми залучили, як акторів, героїв Майдану, є навіть ті, хто пройшов АТО і Іловайський котел, а ще – талановитих переможців конкурсу читців поезії Шевченка. Мені завжди радісно і щемно бачити, коли молоді вдається відчути той душевний стан потрібні інтонації, але над цим потрібно працювати Я дуже вимоглива до своїх підопічних… тому іноді так невимовно прикро, коли надалі цей стан у акторів втрачається.

– Яким чином Вам вдається залучати молодь і чи з охотою вона відгукується на подібні пропозиції?

– Дехто приходить сам, декого я запрошую, оскільки я часто є в журі певних конкурсів, або екзаменів, декого приводять друзі чи знайомі актори. Наприклад, Роксолана Мацьків та Іван Ремизовський – переможці конкурсу читців на Шевченкових читаннях, виконавця ролі Шевченка – В'ячеслава Євтушенка я примітила на екзамені в Інституті екранних мистецтв. Не всім легко втриматись, бо театр-то у нас аматорський і виживає на чистому ентузіазмі, тому лишаються найвірніші.

– Ваші плани і мрії для театру?

– Планів чимало. Я живу цією роботою. Хотілося б відновити виступи у школах, бо ми вже мали таку практику, і діти дуже вдячна аудиторія.

Мені приємно, коли я бачу конкретні результати нашої праці. Ось минулого року роботу нашого театру оцінили на міжнародному рівні, ми були запрошені до Кракова на міжнародний фестиваль, і нам навіть погодились оплатити дорогу. Проте, в останній момент ми довідались, що дорогу нам оплачують тільки по території Польщі, а по території України ми повинні знайти кошти самі. На жаль, ми не поїхали, бо колектив театру чималий, потрібен був транспорт, а пристойного бюджету у нас нема. Ось у цьому році ми знову отримали запрошення до Кракова, але чи знайдемо ми спонсора, ще не знаємо. Багато наших благодійних починань підтримує товариство «Знання» України, надає нам при потребі приміщення. Але постійного приміщення, на жаль, ми й досі не маємо.

А ще є такі нібито й маленькі перемоги, які насправді дуже суттєві. Ось днями мене потішила одна із знайомих, яка працює в будинку реабілітації важких дітей. У неї там є досить важкий хлопчик, який і у сепаратистів був, а потім чимало днів тинявся по цьому окупованому регіону, і він сказав, що ніколи не буде розмовляти українською, а ось тепер прийшов на одну з моїх вистав і каже: «Я хочу вчити українську мову». Це зворушує і надихає до праці.

Підготувала
Леся ШАПОВАЛ

P.S. *У своїй громадській діяльності Яблонська завжди залишається вірною своєму акторському покликанню. Ось і в цьому театральному сезоні раз на місяць театральний глядач може бачити Галину Гільярівну на камерній сцені театру ім. І.Франка у виставі «Самотня леді», де вона грає головну роль. Автор вистави – Ігор Афанасьєв, режисер-постановник – заслужений діяч мистецтв України Петро Ільченко, актори (окрім Галини Гільярівни) – Анастасія Добриніна та Олександр Печериця. Оформлення сцени з костюмами від художника-постановника Олени Богатирьової дуже сприяє розкриттю філософії вистави.*

Якщо ви й досі не бачили цю виставу, то обов'язково знайдіть афішу, розклад, а головне – час і завітайте до театру. Простий, здавалося б, сюжет, але він неймовірно людяний і сучасний. Це історія про самотність і про вічні людські цінності: бути жертовним, порядним, про вміння вибачати. Він про те, як можна залишатись людиною, не зважаючи на обставини, звання, пережиті зради, як знову й знову відроджуватись і не втрачати віри в людей. Він – про любов. Для мене ця вистава стала відкриттям великої актриси Галини Яблонської. По закінченню вистави зал вітав акторів стоячи і не хотів відпускати. А після – була величезна черга в гримерку пані Галини. Квіти, автографи, усміхнені обличчя і сльози як свідчення глибини проникнення матеріалу до серця свого глядача. Про яке ж більше визнання акторського таланту можна говорити?!

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Віктор ЮЩЕНКО:
«НАМ ПОТРІБЕН МИР ПЕРЕМОГИ»

З іншого боку, владні інструменти, спрага до влади роблять іншу частину поганої політики. Ми – парламентська держава. Дуже важливо, як консолідується парламент, наскільки ми маємо функціональний уряд. На жаль, ні парламент, ні уряд не запропонували країні, нації, як ми збираємося виходити з цієї ситуації.

– Якби Вас сьогодні покликали на Банкову і спитали, що треба робити для того, щоб реформи стали реальністю?

– Спочатку треба чітко визначити дефініції, що в Криму і на сході у нас відбувається не АТО, а війна, класична лінійна війна. Найбільша політична проблема України – війна. Нам потрібен план перемоги.

– Чи можуть бути таким планом мінські домовленості?

– Не план миру, а план перемоги. Про мир ми будемо потім говорити, коли виграємо війну, або коли, не дай Боже, програємо. І там, і там мир наступає. Нам потрібен мир перемоги. Цю війну, безумовно, можна виграти. І другого варіанту в нас немає. Очевидно, що план перемоги не короткий і не однокроковий. Це цілий комплекс, який повинен солідаризувати 45 мільйонів українців, і це буде те, з чим ми будемо жити. Перший пункт – це компонент дипломатичний. Те, що альтернативи дипломатії немає, – це неправда. Дипломатія завжди сильна перед війною – там робиться основна дипломатична робота: як не допустити гарячого конфлікту. Той етап ми програли – дипломатія сильна тоді, коли є апогей, коли вже дві сторони підходять до відчуття, що треба про щось домовлятися. Ви мене не переконаєте, що сьогодні Путіна спонукають різні обставини йти на реальні перемовини. Очевидно, що дипломатія повинна працювати, але не треба покладати на неї великі надії. Україна зараз втратила територіальну цілісність і політичний суверенітет.

– А як бути з тим, що Байден приїхав і сказав виконувати Мінськ?

– Будь-який діалог – це добре, і до нього треба прагнути. Але ні нормандський, ні мінський діалоги не мають успіху. В нормандському форматі тільки Україна – сторона, решта спостерігачі. Цей формат не дав навіть спільної заяви для преси. Все передається на мінський формат. Мінський формат – це коли ОБСЄ, Росія – спостерігачі; сторона – українська офіційна влада в особі Кучми; друга сторона – Захарченко. Цим начебто хочуть сказати, що агресором, вашим ворогом, джерелом війни є "некій Захарченко", всередині країни, і тому це не війна. Путін ходить з німбом у білому халаті і каже: "Я – миротворець. Я хочу вам мир принести, а ви тут не розібралися, у вас внутрішньоукраїнський конфлікт". А раз у нас АТО, то ніхто військової зброї нам не дасть, на нас не будуть поширюватися міжнародні конвенції. Тому до цього часу у нас немає військовополонених – у нас є заручники. Ці люди себе не можуть захистити за міжнародним правом. Головне, що якщо ми не мобілізуємося стосовно нашого ворога, агресора – ми не включаємо десятки компонентів. Чи не дивним здається, що в нас з окупантом безвізовий режим, вільна економічна зона, через нашу територію ходять поїзди окупанта? Очевидно, що це не модель перемоги. Ми склали хибну візію, і тому не націлені ні ми самі, ні весь світ проти ворога.

– Що робити?

– Треба мати ясний план перемоги. Перший компонент – дипломатичний. Американці, британці, плюс французи, можливо, плюс китайці, як наші гаранти, повинні бути задіяні в формат перемовин. Вони гаранти нашої територіальної цілісності. Очевидно, що ЄС повинен бути однією зі сторін цього формату, принаймні посередником. Коли ми говоримо про те, що сьогодні у Європі є сім конфліктів, то шість з них на сході Європи. Це ключова проблема ЄС. Другий компонент – мілітарний. Ми є активна частина цього компоненту. Сьогодні залпові ракетні обстріли, артилерійські обстріли є головною загрозою нашого спокою – ми повинні дати ясну відповідь на те, як подавляти такого роду активні військові дії. Це робиться високоточною технікою, яка є в наших гарантів і яка дуже легко може вироблятися в Україні, і цей військовий компонент ми повинні забезпечити.

– Деякі наші політики говорять, що якщо ми почнемо активно діяти на фронті, то це буде означати, що ми не виконуємо мінські домовленості, і з Росії можуть зняти санкції. Тому ми повинні сидіти тихо, щоб не дратувати Європу і Путіна.

– Я думаю, що це думка помилкова. Ми говоримо про формат захисту, а кожен день убивають наших хлопців, наших людей, і не мати реакції на те, пасивної реакції, не міняючи навіть лінію розмежування, – це позиція неправильна. Ми повинні говорити про військово-технічний пакет допомоги наших гарантів у тих видах зброї, які формують пасивну оборонну політику. Очевидно, що ми зараз повинні порушувати тему безпекової моделі для України. Врегулювати конфлікт – це і як зробити неповторення конфлікту. Тому мілітарний компонент – це не тільки пасивна фаза оборони, а це і безпекова модель, і ця безпекова модель без міжнародного компоненту, безумовно, нам не вдасться. Третє – обов'язковою умовою перемоги над ворогом є стабільні ціни і стабільні гроші.

– Чи є в нас можливість вийти з "донорської" моделі? Ми якось маємо самі запускати українську економіку?

– Короткий аналіз військових економік показує, що жодна влада в умовах війни не йшла на девальвацію грошей і на інфляцію цін. Всі тримали фінансову стабільність, бо на цьому треба було тримати мілітарну економіку як компонент перемоги. Ми в умовах війни, в умовах досить складного дефіциту державних фінансів маємо історично найбільший тіньовий сектор. Міжнародні організації його оцінюють в 55, національні експерти в 60 відсотків, а то і більше. Це наш другий фронт, який ми програли. Коли кожен другий бізнес не платить владі податок, саме по собі це вже катастрофа. На мій погляд, той, хто не платить податок, не є злочинцем. Це та сторона, яка протестує чи то проти фіскальної моделі, чи проти регуляторної моделі, чи адміністрування податків, чи реєстраційної політики. Є 10-15 причин, за якими економіка йде в тінь. Половина економіки не платить податки – можливо, з цього треба починати шукати відповідь? Діалог "влада-бізнес", як в умовах війни хоча б 15-20 відсотків детінізувати, запустити в бюджет вдвічі-втричі більше ресурсів, ніж у нас дефіцит бюджету на сьогодні. Дискусія зараз йде в сторону зменшення податків і розширення бази. Але коли ми говоримо про причину, яка сьогодні девальвує нашу бюджетну і фінансову політику – то це не проблема ресурсу. Якщо ми маємо 68 млрд дефіцит бюджету, то детінізація складає 15-10 відсотків нашого валового продукту, а це робота 3-4 тижнів уряду, приносить суми в два рази більші. У нас проблема діалогу – влади-бізнесу. Ми можемо за 4-6 місяців, без зміни податкового поля, ці 68 млрд дефіциту бюджету покрити, абсолютно без емісійного станка НБУ. А ми вимальовували суцільні дефіцити, державні, потім ця сума узгоджується з МВФ, потім з цією сумою йдемо до НБУ, він включає станок, зриваються ціни, зривається гривня. Це проблема діалогу влади з бізнесом, який легко може розкрити нові ресурси в найближчі 3-4 місяці.

– У нас є постійний конфлікт президентів з прем'єрами. Можливо, сама система провокує цей конфлікт?

– Це проблема ладу. Очевидно, що пора змінити це все, коли закінчиться війна, коли всі сторони будуть притомні для таких змін. Нам треба змінити модель трьох інститутів влади. З 2005 року Україна стала парламентською державою. Це напрямок, загалом, правильний. Але паралельно ми президента вибираємо всенародно. Ті мандати, які 36 мільйонів людей дають, – вони дають виключно президенту. Півтора року тому почався конфлікт, і всі сподівалися, що будуть проведені швиденько президентські вибори, і президент нам дасть відповіді на все. Але якщо подивитися зараз на повноваження президента, якого обирають всенародно, то очевидно, що вони неадекватні. Президент не має впливу на формування уряду, бо це прерогатива парламенту. Якщо в президента немає впливу на фракції в парламенті або немає своєї провідної фракції, то в такій моделі президенту керувати державною політикою неможливо. В мене в парламенті було 72 голоси в 2006 році. У Тимошенко вдвічі більше.

– У Порошенка сьогодні найбільша фракція. Але це ж не позбавило його конфлікту з паном Яценюком.

– Ми приходимо до висновку, що країною управляють два центри. Реальні повноваження у прем'єра, номінальні повноваження, людські мандати – належать президенту. Конфлікт між реальною і номінальною владою, незалежно від прізвищ, буде провокувати ускладнення відносин між Банковою і Грушевського. Тому, в цьому сенсі, ми повинні підійти до реформи Конституції. Але не в тому сенсі, як ми зараз підійшли. Якби ми правильно сформулювали політичний план, у нас би на першому місці сьогодні була б не реформа Конституції, не вибори на Донбасі, а план перемоги. Друге питання – як повернути фінансову стабільність? Бо якщо ви хочете з ворогом воювати і мати сильну мілітарну економіку – в вас повинні бути стабільні фінанси. Очевидно, що ми від уряду і парламенту повинні отримати пакет нової економічної політики, де значну частину компоненту займають наші міжнародні партнери. Це повинно бути щось таке, що було в Європі на початку 50-х, план Маршалла.

– А досить у Яценюка було часу, щоб цей план створити?

– Мені здається, що досить. Велика увага була прикута до України, і тому платформа за участю міжнародних різних сторін і фінансових міжнародних організацій була дуже можливою.

– Чому Арсеній Петрович не зміг виправдати наші надії?

– Мені здається, що ми рано вступили у фазу політичного поборення. У нас сьогодні більше 90 відсотків раціонального часу займає тактика політичного поборення тих сил, які у владі. Тому ми не прийшли до плану для України. Це глибоко неефективна політика. Ми півтора року живемо у війні без плану перемоги, і всі говорять тільки про план миру. Черчиль сказав: "Хочете миру – здавайтесь. І наступного дня у вас буде мир". Але ми хочемо той мир, коли в нас нема суверенітету, коли в нас немає волі, коли в нас немає надбаних свобод? Для того, щоб прийшов гідний мир, мир перемоги, треба спочатку здобути перемогу. А для того, щоб її здобути, треба вести себе правильно мілітарно, дипломатично, вести себе правильно щодо нової економічної політики, щодо гуманітарної катастрофи і щодо політики національного відродження.

– Що еліти зараз вибирають для себе, по суті? Бо ЗМІ тільки і пишуть про корупцію в вищих ешелонах.

– Майдан не породив цю політичну силу, яка могла б взяти на себе відповідальність. І обличчя Майдану, красиві, чисті символи Майдану, були інкорпоровані в стару політичну систему. Їх, як фільтраційні табори, партії влади, і не тільки влади, прийняли до себе, вони стали обличчям для того, щоб виграти новий політичний конкурс. Пройшли вибори – і в парламент прийшла стара система. Коли ми говоримо про корупцію, – ми весь час повинні пам'ятати, що основою корупції в Україні є політична корупція. Якщо виграє політична сила, та чи інша, яка приходить до влади, то через квотний принцип вона розставляє своїх "смотрящих" на всі потоки фінансові, через які покриваються якісь витрати, і є величезна корупційна вигода. Це все можливо тільки через політичну модель – корупція впроваджується через квоти, через "смотрящих", касирів у кожній галузі. Якщо ми збудували модель політичної корупції, то вона возстребує прокурора, суддю, які б її обслуговували. Правоохоронці – це інструменти, і суть проблеми не в тих інститутах, бо вони підрядники. Якщо ми запустили політичну корупцію – це причина. МВС корупційне – це наслідок, який потрібний корупційній системі влади.

– Як Ви вважаєте, наші антикорупційні новостворені органи, платформи зможуть подолати цю політичну корупцію?

– Корупція – це завжди наслідок. І ми зараз обираємо, по кому будемо бити, – по коню чи по голоблі. Боротьбою з корупцією займаються три-чотири інститути в державі: міліція, прокуратура, СБУ, і через процедурне рішення судова система. Це 10 відсотків проблеми, бо 90 відсотків – це ті відносини, які спонукають корупцію, і коли ми говоримо про реформи, то це все, що звужує поле там, де може потенційно виникати корупція. Місце держави треба локалізувати до малого впливу, треба локалізувати місію державного службовця – його просто не має бути.

– Чи величезна проблема розкрадання грошей через держкомпанії?

– Коли ми тримаємо в державному управлінні сектори, які в цілому світі є комерційні, то держава завжди погано грає комерційну функцію. Бо там є багато мотивів вкрасти не в когось, а в держави. Я – за приватизацію землі, бо якщо майно належить людині, дайте право їй розпоряджатися, хай вона несе відповідальність за те, як вона розпоряджається. Я за приватизацію дуже багатьох державних і економічних секторів. Очевидно, що є пріоритети, які за державою повинні залишатися, особливо у часи слабкої політики, яку ми зараз маємо. Але, в принципі, економікою краще управляє бізнес.

– Три речі, які руйнують країну?

– Слабка ідентифікація українців – це те, що найбільш дошкуляє сьогодні нам і піднімає агресію Путіна. Неяскрава політика національного відродження. Нездорові фінанси та економіка..

– Три речі, які ми не маємо забути в 2016-му?

– Мені хотілося, щоб ми, як казав Тарас Шевченко, подолали цей корінь зла, який закладений у багатьох українських душах, – коли українське не тулиться до українського, коли ми слабко солідаризуємося. Дуже часто ми не представляємо цільну націю. Мені б хотілося, щоб через ці уроки, які ми зараз переживаємо, щоб ми їх швидко стаціонарно пройшли і стали здоровою, сильною, міцною європейською нацією.

– Що Ви вважаєте своїм життєвим досягненням?

– Я багато років присвятив найдорожчому і цікавому для мене – своїй нації, своїй державі.

– Ви повернетесь у 2016-му в політику?

– Бог покаже.

Інтерв'ю взяла
Наталія ВЛАЩЕНКО
Телеканал "112 Україна"

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПРО ВИДАННЯ «УСІ ГЕТЬМАНИ УКРАЇНИ»

Придбав на Львівському форумі книжку Дениса Журавльова "Усі гетьмани України". Зацікавлено і не без користі прочитав і був приємно вражений і змістом книги та стилем її написання, і тим, що автор – молодий (38 років) харківський історик. Вирішив підтримати науковця і написав йому листа.

Шановний Денисе Володимировичу!

Дозвольте подякувати Вам за книжку "Усі гетьмани України". Вам вдалося подати в цій праці колосальний за обсягом і вартісний матеріал. Подана в одному томі інформація про історію козаччини в особах гетьманів є дуже потрібною для нашої молоді, яка повинна знати правдиву історію рідного народу і усвідомлювати наші досягнення і помилки.

Хоча Ви свідомо не робили висновків, але вони напрошуються самі. На жаль, практично жоден з наших гетьманів не ставив перед собою задачу здобути свободу і побудувати Українську державу, а шукали, як правило, вигіднішого покровителя-працедавця. Найкраще, знову-таки, на жаль, нашим гетьманам та отаманам вдавалася війна між собою, чим любо користувалися наші вороги. До несамостійників належали не тільки козацькі очільники, але й пізніші державотворці – винниченки, грушевські, скоропадські. Тому й не було і не могло постати Незалежної України.

Повернемося до наших днів. Недавно у фейсбуці появилася така інформація:

"Ляшко заблокировал Раду и готовится к ее штурму. Начался Майдан 3!? Народные депутаты от Радикальной партии вместе со своим лидером Олегом Ляшко и другими активистами в рамках так называемого "тарифного Майдана" провели первую ночь под стенами Кабинета министров. Ляшко заблокировал Раду и готовится к ее штурму (uaexpert.blogspot.com)".

На що я відписав, використавши інформацію із Вашої книжки:

"Хто б що не говорив, але Президент України Петро Порошенко досить успішно веде війну проти Московії, стверджує авторитет України у світі, ініціював прийняття кількох важливих законів (наприклад, Закон про декомунізацію України).

Навіть дурневі повинно бути зрозуміло, що у нинішній ситуації потрібні і Верховна Рада, і Президент, і Кабінет Міністрів, бо якщо вулиця їх так чи інакше змете, тут же появляться путінські негідники, які знищать нашу державу.

Подібне було після Богдана Хмельницького: тільки-но Україна, очолювана державниками Виговським чи Дорошенком, почала зводитися на ноги, як появилися брюховецькі, многогрішні, ханенки, самойловичі, сірки, суховієнки, які розтерзували Україну між московитами, поляками, татарами та турками. Настала Руїна, і Україна як держава перестала існувати. Сьогодні роль цих "патріотів" взялися виконувати ляшки, березі, укропи, свободи, батьківщини і несть числа тим "державотворцям" чи навіть запроданцям.

Українці! Для того, щоб поміняти Президента або ВР, треба мати на кого їх замінити, щоб не виник вакуум влади. Будьте обачні і не піддавайтесь на галасливі прокламації негідників і дурнів".

Подібну тему я вже опрацював у одній із своїх статей:

"Та найбільшим лихом на шляху до відновлення Української держави – спадкоємиці Київської Русі та Галицько-Волинського князівства – була козацька демократія, якою сьогодні дехто пишається, вважаючи українців найпершими і найбільшими демократами у світі. Нема, на жаль, чим хизуватися! Боляче читати у книжці Адріана Кащенка про «віковічний звичай військовий – обрання щороку вільними голосами кошового отамана». Ось як виглядав цей «звичай» після катастрофічної для України Полтавської битви:

Реєстр кошових отаманів Війська Запорозького за 1710–1765 роки

Роки:

1710 Йосип Кириленко, Лаврін Степаненко, Кость Гордієнко-Головко
1711–1713 Кость Гордієнко-Головко
1714 Іван Малашевич, Василь Осипів
1715 Василь Осипів
1716–1718 Іван Малашевич
1720 Іван Пилипів
1722 Василь Титаревський
1727 Павло Хведорів
1728 Павло Сидоренко, Кость Гордієнко-Головко, Іван Гусак
1731 Іван Малашевич
1733 Іван Малашевич, Іван Білецький
1734 Іван Білецький, Іван Малашевич
1734–1735 Іван Малашевич
1736 Іван Малашевич, Іван Білецький
1737 Іван Малашевич
1738 Іван Білецький
1739 Кость Покотило, Яків Тукало
1740 Яків Тукало
1741 Степан Гладкий
1742 Семен Єремієвич
1743 Іван Малашевич
1744 Яким Ігнатович
1745–1746 Василь Сич
1747 Павло Козелецький
1748 Данило Гладкий
1749 Яким Ігнатович
1750 Василь Сич
1751–1752 Яким Ігнатович
1753 Данило Гладкий
1754 Яким Ігнатович
1755–1756 Грицько Федорів, Лантух
1757 Данило Гладкий
1758 Грицько Федорів, Лантух
1759–1760 Олекса Білецький
1761 Грицько Федорів, Лантух
1762 Петро Калнишевський
1763 Грицько Федорів, Лантух
1764 Пилип Федорів
1765 Петро Калнишевський.

Ось так! Програли все, що можна було програти, але продовжували обирати. Яке нормальне військо обирало щороку командира? Жодне, а запорожці обирали! За п'ятдесят п'ять років на Запоріжжі п'ятдесят два рази відбулися вибори кошових отаманів. І це після Полтави, Батурина, коли треба було зібрати всі сили в один кулак і захищати від страшних московитів Україну. За цей час кошовими побували аж 24 козаки, хоча, виглядає, видатних було небагато, позаяк дехто обіймав цю високу посаду по декілька разів: Кость Гордієнко-Головко був обраний тричі (до того він був кошовим дев'ять разів), Іван Малашевич – дев'ять разів, Іван Білецький та Яким Ігнатович по чотири рази, а Грицькові Федоріву, якого обирали кошовим отаманом п'ять разів, чотири рази не дав відбути повний термін якийсь Лантух. На радість ворогам українського народу – ВСІ НА ВИБОРИ!!!

Хочу нагадати теперішнім демократам, що тодішня держава Польща, яка існувала вже сотні літ, мала свого короля, дипломатію, військо, але була відносно демократичною (існувало право «нє позвалям!»), не витримала тогочасних випробовувань і після кількох поділів утратила державність майже на півтора століття. З ким із Запорізького війська могли вести перемовини сусідні держави, коли чи не щопівроку там мінявся отаман, який гнув уже свою лінію? Подібне маємо нині, коли одні підписують петиції з проханням прийняти Україну в НАТО, а інші кажуть, що Україна в НАТО не хоче! Одні прагнуть у Євросоюз, інші воліють прибитися до митного союзу. Хтось вибирає Європу, а хтось – «Євразію».

Слід відзначити, що першою українською політичною силою, що поставила перед собою задачу "Здобудеш Українську державу…" була Організація Українських Націоналістів, і пора вже українським історикам виповзти з-під комуно-більшовицьких антиоунівських покривал-штампів і написати правду про цей рух, про його лідерів та про його значення для подальшої історії нашої держави.

Бажаю Вам, шановний пане Денисе, подальших творчих і наукових успіхів. Вірю, що придбаю і прочитаю ще не одну Вашу книжку.

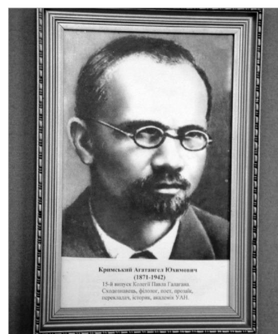
З повагою, Василь ШПІЦЕР
м. Львів, 03.12.2015

***P.S.** Дозволю собі трохи пожартувати – коли читав "Усі гетьмани України", у мене часто виникала думка, що був колись славний козак Журавель, а тепер його нащадок пише про козаччину.*

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ – ПОСТАТЬ СПРАВДІ ДИВОВИЖНА

До 145-річчя Агатангела Юхимовича Кримського в Національному музеї літератури України відбулась презентація експонатів з архівів Інституту літератури та власне самого музею, присвячених життю і творчості видатного діяча української і світової культури. Захід проходив в історичній залі Бібліотеки колегії Павла Галагана, де і навчався в юності Агатангел. Саме ця унікальна на той час бібліотека з її особливими фондами й дала поштовх Кримському до фундаментального вивчення культурної спадщини Сходу.

Перед присутніми виступив надзвичайний посол України Юрій Кочубей, зусиллями якого і було повернуто українському суспільству в 60-ті роки минулого століття замовчуване радянським тоталітарним режимом ім'я видатного сходознавця.

Вже похилого віку, Агатангел Кримський був заарештований НКВД і в січні 1942 року помер у дорозі, в арештантському пересильному вагоні біля міста Кустанай (Казахстан). Був посмертно реабілітований у 1957-му. За словами Кочубея, це був великий історик і філолог всесвітнього масштабу. Його друзями були Іван Франко, Михайло Павлик, Сергій Єфремов та багато інших видатних людей тогочасся. Вчений працював над історичними і літературними архівами 60-ма (!) тільки східними мовами. Його учнем є видатний вчений-сходознавець Омелян Пріцак. Інститут сходознавства, фундамент якого й заклав своїми науковими дослідженнями А. Кримський, видав 5 томів його наукових праць.

Директор Інституту літератури, академік Микола Жулинський в своєму виступі наголосив на впливі Антіна Житинського, який привчив Агатангела в академії Галагана до української мови. І в подальшому Кримський разом з Єфремовим дуже багато зробили для нашої філології і культури. Зокрема, для повернення наукових архівів з тодішньої Росії до України. Агатангел Кримський стає засновником Інституту української наукової мови ВУАН (сьогодні – Інститут мовознавства імені О.О.Потебні НАН України та Інститут української мови НАН України). А збірка поезій «Пальмове Гілля», куди ввійшли переклади східних і західних поетів на українську, майстерно зроблених Кримським, нічим не поступається знаменитому у світі «Західно-Східному дивану» німецького поетичного генія Гете! Професор Людмила Грицик розповіла присутнім, як вчений старався заповнити прогалини в українській культурі із східних студій. І йому це вдалося! Агатангел Кримський всюди визнавав себе як постать питомо українську!

Дослідниця Наталія Казимирова з Інституту української мови розповіла про дослідження вченого з української філології. А.Кримський започаткував наукову термінологію малоросійської мови «Украинская грамматика». Дослідник, як геніальний філолог, вказував, що так званий «русский язык» не має своєї термінології! І науково доводив переваги «малоруської граматики» над «великоруской», побудованій на староболгарській основі. Саме він запропонував систему відмінків, яка вкоренилася в сучасній українській мові. Науковець Оксана Тищенко з Інституту української мови розповіла про трагічну долю знищеного 4-го тому з «Російсько-українського» 4-томника під редакцією А.Кримського і С. Єфремова. Його дуже бракує сучасним дослідникам.

Фархат Нізамі зауважив, що якби не тогочасна жахлива тоталітарна дійсність, великий вчений міг би плідно попрацювати в науці ще з десяток років і додати до раніше виданих грунтовних досліджень Хазарської держави і її культури, ранньої арабської літератури, історії мусульманства також і дослідження з історії й культури Османської імперії, якими цікавився наприкінці свого життя… Наукові праці Агатангела Кримського є популярними і часто перевидаються в тюркомовних та арабських країнах.

Прекрасну експозицію виставки підготувала разом зі своїми колегами з Національного музею літератури та провела її презентацію присутнім науковий співробітник Мирослава Тарахан. На презентації прозвучали в гарному акторському виконанні поезії Агатангела та його переклади із збірки «Пальмове Гілля».

Мирослава ТАРАХАН розповідає про експонати виставки Юрію КОЧУБЕЮ та воїну АТО

Сесія ЮНЕСКО визнала Агатангела Кримського однією з найвидатніших постатей світової культури. На превеликий жаль, Україна мало має всесвітньовідомих людей, внаслідок свого більш ніж 300-літнього перебування в Московській імперії, яка по-хижацькому привласнювала українських геніїв собі. Потрібна державницька політика з повернення цих вкрадених імен української нації. А щодо великого сина України А. Кримського, то державі давно пора поставити йому і в столиці, і на малій батьківщині – Звенигороді величний пам'ятник та увічнити в назвах вулиць українських міст.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

***P.S.** А нинішня влада, замість пошанування великого патріота України, «копає» під заснований ним Інститут Сходознавства з метою його закриття! Дійсно, як казав великий Шевченко: «…славних прадідів великих правнуки погані!».*

ДУМКИ З ПРИВОДУ

КАТАРСИС ДУШІ Й КРАЇНИ

А.Пахомов. Сто байок від діда Толі.

Видавництво «Полтавський літератор», 2015 р.

Це – Полтавщина, обітована земля, де річки текли молоком і медом від початків світової цивілізації, а Україна звідтоді й донині є джерелом її поширення. А те, що світ вижив тому, що сміявся – це не банальне пустослів'я, а та гірка істина, яку нам ще слід усвідомити. Бо сміх – це субстанція для творення, а не руйнації. А таке породження творчого сміху, як байка, можемо вважати одним з найдавніших літературних жанрів.

І те, що до нього звертаються такі досвідчені літератори й публіцисти, як Анатолій Пахомов – це ще один приклад того, що байка залишається дієвим інструментом, доступним для широкого кола читачів засобом донесення інформації – тієї, яку в інших творах отак компактно, з вишуканим дизайном не розмістиш.

Анатолій Іванович з тих країв, де народився Леонід Глібов, який завжди буде світочем для нас. Але тут немає сенсу вкотре перелічувати тих байкарів, яких дала нам Полтавщина та й загалом Україна. Бо в часи мого дитинства (і молодості А. Пахомова) столицею байки в Україні був Кам'янець – Подільський, де жив і творив Микола Годованець, який, крім оригінальних торів, доніс до українського читача в перекладах твори світових майстрів філософського сміху минулих епох. А в кожного шанувальника літератури в ідеалі мав бути «свій» байкар, зі спорідненим світосприйняттям. Для мене таким був незаслужено призабутий Анатолій Косматенко, справжній інтелектуал, майстер витонченого слова. Але хто нині не призабутий?

А справжні взірці цього жанру по ходу інтригуючого опису подій мають підводити читача до логічного висновку, що його висловлює, може, й не сам автор байки, а читач?

І цей висновок має стати крилатим висловом, афоризмом. Як у А. Пахомова: *«Ні, синку, обираємо в юрбі завжди ми лиш подібного собі»*.

В тім то й річ, що класичний зразок байки не може бути лиш передмовою до народного прислів'я чи ілюстрацією до нього. Ні, це гостросюжетна оповідь про важливу подію чи характерне явище, а в цієї оповіді має бути логічний життєстверджений фінал. Як оцей: *«Народе! Коли хочеш добре жити – Умій про це серйозно заявити»*. Бо якщо наші Зайці й далі щось пищатимуть про справедливість, то, як і раніше, будемо жити в пеклі, де на кожних виборах обирають: *«Чорти чортяку, Ірода – уроди. Й це, синку – головний закон природи»*.

А ці наші народні обранці організують «під себе» таку судову гілку влади, про яку не гріх (сам Бог велів) писати, як А.Пахомов – не те, що не добираючи слів – навпаки, якраз добираючи найдошкульніші, найвлучніші характеристики. Бо кожен справжній письменник має бути в гущі, на вістрі подій, і бути речником не юрби (як від того застерігає Ліна Костенко), а таки ж народу. А судова реформа (чи навіть не реформа, а повне перезавантаження цього органу влади) є тим питанням нашого спільного порядку денного, без розгляду й вирішення якого не буде сенсу розглядати наступні. На цьому не втомлюється наголошувати Анатолій Пахомов, щоб

«Не лишились від країни
Черепки, кістки, руїни,
Мертві ріки й береги,
Сум та горе навкруги».

І зразу видно, що автор – досвідчений журналіст, який зразу помічає над актуальні проблеми – і то не локальні, а загальноукраїнські, і дає їм швидку й точну оцінку. Це й кадрова політика («Керівник і заступники», «Критична маса»), й дрібна людська продажність на низовому (базовому) рівні, яка, зрештою, й породжує велику корупцію, ане навпаки. Про неї йдеться у байках «Трясогузка», «Вибори в пеклі», «Зайка».

…Але буває, що автор, ще сам до кінця не усвідомлюючи сенс того, що йому диктує чи нашіптує натхнення, записує рядки, які з часом набудуть зовсім іншого, глибшого значення. Тобто стає пророком (а справжній письменник і має бути ним). Ось, шановний читачу, скажіть, як нині звучать такі рядки:

«Під Луганськом із землиці
Дядько викопав кислиці
І відвіз на свій масив,
Аж під Львовом посадив».

Хіба ж не зрозуміло, що вже ніколи цей текст не сприйметься так, як під час його написання. Бо ті неукраїнські кислиці спричинили нам таку оскому, яку довго лікуватимемо, бо той дядько понасаджував їх не тільки біля Львова. А й по всій країні. І не лише нашій.

Яке є побажання до автора? Ось натрапляємо на такі рядки:

«Тільки в чистій мові я
Бачу – це симфонія!»

В байці йдеться про Папугу, що вчив своїх дітей співати так, як інші птахи. Тобто говорити не своєю мовою (а свою до пуття не знаючи). Але ж і в байках хотілося б як вишукану музику сприймати добірну українську мову – хай і з «шпаркою», різкою лексикою, але без суржику. У нашій мові вдосталь слів та виразів, аби дати влучну характеристику будь-якому персонажу та його діям.

І про персонажів. Усім нам час би відійти від поверхового, вульгарного тлумачення поняття «езопівська», чи «езопова» мова. Нібито за звірами, чи рослинами, чи ще кимсь, хто є героями байок, ховаються автором чи маються на увазі люди. Ніхто там не ховається й не мається на увазі. Бо то і є люди. Ще на зорі розвитку жанру байки, а було то дохристиянські часи, людей часто при народженні називали іменами тих тварин, кращі якості яких батьки хотіли бачити в дитині. Це явище було поширеним і в давній Україні. І що характерно, ця тенденція у нас не зникла в наступні епохи. Це вже було ніби друге ім'я людини, за яким дійсно треба було ховати перше. В часи визвольної боротьби УПА у нас були «Орли», «Тури», «Ластівки» та інші псевдо, за якими хлопці й дівчата змушені були ховати свої імена, щоб не наражати на небезпеку своїх рідних. Я навмисне порушую хронологію, щоб звернути увагу читачів на те, що в часи Запорізької Січі новоприйнятим братчикам-козакам товариші теж давали «псевдо» саме з тієї самої причини – десь у селах чи містечках залишалися їх сім'ї, і вони могли стати жертвами чи заручниками тодішніх окупантів. Тобто це була не чудернацька примха січовиків, а сувора необхідність конспірації, бо ворожа агентура діяла скрізь і завжди.

А вже як називали козаків – то залежало від фантазії, гумору і якихось рис носія нового імені. Були, до речі, на Січі й Тхори, яких зустрічаємо і в байках Пахомова.

І ще візьміть до уваги те, що тварини різних видів і родів у природі, в реальному житті між собою практично не спілкуються. А люди з іменами звірів спілкуються активно. Бо вони люди, а не звірі. Саме це й маємо тримати в полі зору, коли читаємо байки. Саме тому байка поза сумнівом має перспективу в сучасній літературі. Що, не розумів цього Езоп кілька тисяч років тому? Прекрасно розумів, і ми маємо розуміти. І такі творці сучасних байок, як Анатолій Пахомов, ще скажуть нове слово, оновлять прадавній жанр.

Бо на черзі й нові теми, й ті, що вкотре за нашу історію набувають актуальності. Зокрема, допомогти силою сатиричного слова сформувати навколо судової гілки влади таку критичну масу громадянської нетерпимості, щоб та потворна паразитарна гілка під тиском громадської думки зламалася. А натомість виросте нова, яка даватиме добрі плоди.

Все майже за Євангелієм. І щоб жодного суддю ніхто вже не називав неправедним. І за допомогою саркастичного сміху очищувати країну від мертвотних залишків московського холуйства. Аби й не смерділо ним, бо Тхір за всіма природними й Божими законами не стане благородною істотою.

Я не знаю, в чиїй очманілій довбешці в ганебні, перепрокляті торгашеські роки зродилась ідея назвати горілчаний бренд словом «Байка», в розумінні «побрехенька». А ми добре знаємо первинну, перевірену часом, благородну суть цього слова. І такий досвідчений майстер, як Анатолій Іванович, також розуміє специфіку й можливості цього жанру. Читаймо байки. Шукаймо в них глибинний підтекст.

Володимир ВАКУЛЕНКО,
Сахновщина

ПОЗИЦІЯ

ЗАХИСТ УКРАЇНЦІВ – ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ!

Звернення

Київського товариства «Меморіал» ім. Василя Стуса, Київського товариства політв'язнів та жертв репресій, Міжнародного об'єднання «Соловецьке Братство», Комітету визволення політв'язнів

до Президента України Петра Порошенка,
Голови Верховної Ради України Володимира Гройсмана,
Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка,
Міністра закордонних справ Павла Клімкіна.

Російська Федерація, що веде проти України неоголошену, так звану «гібридну» війну, кинула за грати патріотів нашої країни: Надію Савченко, Олега Сєнцова, Олександра Кольченка, Миколу Карп'юка та Станіслава Клиха. На превеликий жаль, державні установи України, прямою функцією яких є захист прав і свобод українських громадян, не вповні виявляють конче необхідну міжнародно-правову, матеріальну та іншу гуманітарного характеру підтримку потерпілим від безчинств сусідньої держави та членам їхніх родин. Це не є гідним держави, що вважає себе невід'ємною частиною європейського світу та заявила про свій намір вступу до Євросоюзу.

Ми вимагаємо від Вас максимальної уваги і дій задля найшвидшого звільнення новітніх політв'язнів та надання їм та членам їхніх родин матеріальної допомоги.

Як відомо, в тоталітарній Росії тривають репресії і переслідування громадян РФ, особливо, якщо вони є етнічними українцями за походженням, які виступають проти нагнітання антиукраїнської істерії у ЗМІ, в гуманітарній сфері та державній політиці російської держави. Яскравим прикладом цього є переслідування співробітників Української бібліотеки у Москві, активістів українських спільнот на території Російської Федерації.

Влад КОЛЄСНІКОВ

Останнім кричущим фактом переслідування за громадянську позицію проти політики тоталітаризму та антиукраїнської істерії в Росії стала смерть доведеного до відчаю травлею зомбованим російським суспільством Громадянина з великої літери юного Влада Колєснікова.

Низько схиляємо голови перед громадянською мужністю і людською стійкістю цього справжнього Героя сучасної Росії, справжнього Друга України і нашого народу... Пам'ять про цього сміливого хлопця житиме в наших серцях.

Саме в зв'язку з цією великою трагедією звертаємось до Вас із проханням негайно звернути увагу наших консульських установ у Російській Федерації і не тільки в ній, урядових структур в самій Україні, що опікуються проблемами політичних біженців, переслідуваних в Російській Федерації та інших пострадянських республіках, для надання їм термінової правової та матеріальної допомоги. Не можна залишати людей в біді, тим більше, якщо вони стають безвинними жертвами тоталітарної, людиноненависницької системи, як Влад Колєсніков у путінській Росії! Україна має допомагати російським політичним біженцям. Це справа нашої честі і людської совісті.

З повагою, РОМАН КРУЦИК,
Голова Київського товариства «Меморіал» ім. Василя Стуса;
ГРИГОРІЙ КУЦЕНКО,
Голова Київського товариства політв'язнів та жертв репресій;
ГЕОРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК, Голова Міжнародного об'єднання «Соловецьке Братство»;
ТЕТЯНА БЛИЗНЮК, заступник голови Комітету визволення політв'язнів.

P.S. *У Міжнародний день прав людини «Соловецьке Братство» та Київське товариства політв'язнів та жертв репресій, на своєму спільному урочистому засіданні, присвяченому першій річниці з дня заснування Міжнародного об'єднання «Соловецьке Братство», прийняли одноголосне рішення: Прийняти в почесні члени «Соловецького Братства» новітніх політв'язнів пострадянської імперії – Російської Федерації: Надію Савченко, Олега Сєнцова, Олександра Кольченка, Миколу Карп'юка та Станіслава Клиха за їх згоди.*

АКЦЕНТИ

РИЗИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Порошенко, мова і Московський патріархат

Чому не щезає культурний колоніалізм Московії? Російська мова, зокрема двомовна шизофренія на радіо і телебаченні, вбиває українську ідентичність.

Прес-секретар президента України Святослав Цеголко сповістив, що в січні 2016 року відбудеться велика прес-конференція глави держави. Чомусь пригадалась зустріч Петра Порошенка 11 грудня 2015-го з представниками громадськості, органів державної влади та науковцями щодо створення Ради з питань національної єдності. Валерій Пекар, громадський діяч, один із учасників цієї зустрічі, вельми скептично прокоментував бачене й почуте: *«Кінець зустрічі був жахливим. Нічого схожого на національну єдність не проявилося»*.

І справді. Глава держави, приміром, наголосив, що **суспільство більше не розколюють питання мови**. Твердження, м'яко кажучи, спірне. Бо на зміну активній русифікації прийшла «повзуча», побутова. Ще підступніша, ще агресивніша. Після Революції гідності українська мова відчутно здає позиції у владних структурах, на телебаченні, в ЗМІ, прикриваючись підступно-фальшивим гаслом «Єдина країна – Единая страна». Це гасло зумисне програмує на двомовність, легалізує російську мову як державну. Це політична спекуляція, яка, по суті, забороняє порушувати питання дискримінації українців, котрі розмовляють українською мовою. Бо, мовляв, тим самим, порушуються права російськомовних громадян України. Яких ще доказів потребує той факт, що державна мова і мова спілкування – не одне й те саме? Вони виконують різні функції, на них покладені різні завдання. Державна мова – це узаконений порядок.

«Обов'язком держави – як того вимагають європейські стандарти – є навчити кожного громадянина державної мови. Я – так само, як і ви – не маю обов'язку володіти російською мовою. Тому, коли зі мною не хочуть спілкуватися українською, цим самим зневажають не тільки мене як людину, а й зневажають інститут української державності, а отже – і саму державу» (Сергій Головатий).

У червні минулого року, виступаючи з посланням до Верховної Ради, Петро Порошенко заявив, що 2016 рік в Україні буде оголошено роком англійської мови. 15 жовтня 2015-го на урочистостях з нагоди святкування 400-річчя Києво-Могилянської академії президент України запропонував, щоб *«і в Україні, а не лише в Могилянці, крім української, з'явилася ще* ***своя робоча мова****. І цією мовою* ***по праву*** *має бути англійська»*. Чому **«по праву»** робочою мовою в Україні має бути англійська, якщо чимало держслужбовців принципово не прагнуть навчитися володіти державною мовою.

«Допитливому читачу пропоную ще раз прочитати цитату і звернути увагу на словосполучення ***«крім української, з'явилася ще своя робоча мова»****. Ви зрозуміли, що тепер крім чужої української має з'явитися своя англійська? <...> З 1 січня 2016 року вводяться нові внутрішні паспорти, де замість російського язика тепер буде інгліш. Запитання: для чого у внутрішньому документі особи потрібна іноземна мова? Правильно: для зручності нової окупаційної адміністрації, яка не володіє чужою українською мовою»* (Володимир Богайчук, член Комісії людських та громадянських прав Світового конгресу українців).

Причина банальна: маємо НЕУКРАЇНСЬКУ владу. Вона лише за формою є українською, за змістом – російська. А зміст, як відомо, важливіший за форму.

Говорячи про завдання новоствorюваної Ради з питань національної єдності, глава держави зазначив: *«Питання нашого гуманітарного розвитку маємо вирішувати так, щоб переконливо продемонструвати* ***унікальну українську ідентичність****, бо таких, як ми, в світі більш немає»*. Добре сказано. Але чому інформаційний простір України досі просякнутий російським духовним смородом? Чому не щезає культурний колоніалізм Московії? Російська мова, зокрема двомовна шизофренія на телеканалах і в радіоетері, вбиває українську ідентичність, вбиває українську душу. *«Значна частина української еліти... й далі послуговується російською і звертається нею до українців. Як наслідок цього хаосу* ***українська мова перестала виконувати свою основну функцію – ідентифікаційну****»* (Ігор Каганець).

На вже згадуваній зустрічі з представниками громадськості, органів державної влади та науковцями щодо створення Ради з питань національної єдності глава держави наголосив, що не втручатиметься у діяльність церкви, яка має бути незалежною: *«Мати єдину Церкву – це не воля президента, уряду чи рішення Верховної Ради. Це воля народу, який здатен продемонструвати єдність»*. Чи й справді здатен? 28 грудня під час єпархіальних зборів духовенства Київської єпархії митрополит Української православної церкви (Московського патріархату) Онуфрій різко висловився проти здійснення богослужіння українською мовою. Це богоугодна позиція? Яка сприяє єдності нації?

Російська православна церква використовує всі важелі, аби втримати парафії та майно. Кров – уже не дивина. Московський патріархат відправляє у Західну Україну бойовиків у рясах – семінаристів-«тітушок». *«Держава Україна наразі демонстративно відхрестилась від питання переходів»* (релігійних громад Московського патріархату під юрисдикцію Київського патріархату. – **Ред.**). *Та найпевніше, це лише примножить кількість конфліктів і розбитих облич. Особливо після завершення формування силових загонів Московського патріархату. Емісари Кирила зроблять усе, аби Україна не мала власної помісної православної церкви»*.

Взагалі кажучи, риториці Петра Порошенка суперечностей не бракує.

В інтерв'ю швейцарській газеті Neue Zürcher Zeitung від 20 січня 2015-го Петро Порошенко повідомив, що ***«з серпня до січня я збудував дуже сильну армію»***. Так і написано: ***«Von August bis Januar habe ich eine sehr starke Armee aufgebaut»***. І далі: *«Наші війська стоять на кордоні з Росією, російські війська стріляють з артилерії по наших солдатах,* ***які сидять там і п'ють каву («die dort sitzen und Kaffee trinken»)****. І ми не відповідаємо на обстріл, щоб уникнути провокацій»*…

У травні глава Української держави підписав закони про декомунізацію. Документами, зокрема, забороняється совєтська символіка. І що ж? У назві ПАТ "Завод «Ленінська кузня», акціонером якого є Петро Порошенко, якихось змін так і не помічено…

А ще президент України 4 грудня 2015 року зробив вельми неоднозначну заяву, котра викликала хвилю обурення серед представників волонтерського руху… Чи не забагато суперечливих співпадінь у президентській риториці?

Але ми не про це. Дуже хотілось би, щоб анонсована прес-конференція була конструктивна, без зайвого пафосу і суперечностей.

Дуже не хотілось би почути від українського президента, що під тиском Заходу і Москви в першій половині 2016 року на непідконтрольній Києву території Донбасу пройдуть вибори за сценарієм терористів – читай: Володимира Путіна. Така небезпека існує. Згадаймо історію появи «Звернення президента щодо проекту змін до Конституції» – змін до Основного Закону України…

Олег РОМАНЧУК,
публіцист, шеф-редактор
журналу «Універсум»

P.S. *Повертаючись до твердження гаранта Конституції, що суспільство більше не розколюють питання мов, вкотре переконуємось у його суперечності.*

Так, посол України в Австрії Олександр Щерба 2 січня розкритикував у Twitter телеканал «Інтер» за спробу спотворення реальності й відсутність поваги до українців: «Подивився трохи «Інтер» на Новий рік. Схоже, канал живе в реальності, де Україна – це Росія, війни немає, а українці – це скотина».

Обурення дипломата можна зрозуміти. Новорічні шоу-2016 були українськими лише на 4 відсотки. Тож представники експертної комісії з питань поширення і демонстрування фільмів вимагають ухвалити закон про обов'язковий відсоток використання української мови не тільки серед фільмів, а й власних телепрограм каналів.

(У тексті збережено виділення, зроблені автором.)

Бійці з батальйону спецпризначення МВС «Східний корпус» під час урочистої церемонії відправки до зони АТО. Площа Свободи у Харкові, червень 2015 року

ТОЧКА ЗОРУ

ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ БАЛАНСУ ВЛАДИ В УКРАЇНІ?

(До уваги Конституційної Комісії)

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Роки незалежности України свідчать, що в Україні нема балансу влади. І це викликано недоробкою Основного Закону України. Давно відомо, що риба гниє з голови. А головою в державі є її Конституція.

Як показала історія Незалежности усіх постсовєтських республік, президенти цих республік, виховані сталінськими самодержавними нормами, прагнуть бути одноосібними правителями республік. Вони просто не знають, що таке демократичний спосіб життя. Копіюючи конституції Західніх держав, ці республіки роблять помилку. Постсовєтські республіки потребують конституцій відмінних від Західніх. А саме в балансі влади. Не можна давати президентам можливости запроваджувати диктатуру.

Це стосується насамперед до судової влади. Судова влада – це незалежна гілка влади, і вона має бути незалежною від президентської влади. Тому Генерального Прокурора треба обирати на всенародніх виборах і не від партії президента. Це має бути записано в Конституції. І в разі смерти чи імпічменту президента саме Генеральний Прокурор має тимчасово – до нових виборів – мати повноваження Президента. Посада Генерального Прокурора має відповідати посаді віце-президента у Західніх конституціях.

Генеральний Прокурор має призначати і Голову Центральної Виборчої Комісії. Вибори і Виборчі Комісії найближче стоять до судової влади. Тому виборами має керувати Генеральний Прокурор, щоб не було таких прецедентів, як незбіг даних ЦВК та екзитполів.

Президент і Генеральний Прокурор – два всенародньо обрані керівники двох гілок державної влади – і за їхньою діяльністю має наглядати Верховна Рада, керуючись законом про імпічмент.

Закон про імпічмент має бути інший, ніж у Західніх країнах. Закон про імпічмент має передбачати попередження Президенту чи Генпрокурору про можливідть імпічменту, вказуючи в попередженні на неправильні дії Президента чи Генпрокурора. Якщо зміни на настають, Верховна Рада може проголосувати імпічмент. Для ухвалення імпічменту не треба аж двох третин депутатських голосів. Досить і арифметичної більшости.

Імпічмент має бути легко досяжний, і це буде стримувати Президента чи Генпрокурора від антиконституційних дій, до яких за сучасної Конституції вдавалися і вдаються чи не всі президенти України. Більшість президентів України не виправдали довір'я українського народу. Це треба змінити.

Зараз іде підготівля до ухвалення Нової Конституції. Якщо таких змін, необхідних для усунення хиб у роботі державних органів влади і наділених владою осіб, не буде запроваджено до Нової Конституції, Україна не позбудеться тих негараздів, які супроводжують нашу державу майже чверть століття.

Тому я звертаюсь до осіб, відповідальних за текст і ухвалення Нової Конституції: Думайте про державу, а не про свої приватні інтереси. Створіть Конституцію не під президентів, а під Україну, щоб ця держава могла існувати і процвітати без самовбивчих конфліктів. Якщо Ви запропонуєте Конституцію, а ля попередньої, історія запише такий крок як антидержавний та антиукраїнський.

Думаймо державно, панове, а не вузько особисто.

Будьмо реформаторами у найголовніших точках життя держави.

Чи ж дійде цей заклик до свідомости тих, до кого його адресовано?

Незабаром побачимо, а тоді або схвалім Нову Конституцію або затупотім ногами.

(Зберігаємо правопис автора.)

ВТРАТА

СВІТЛА ДУША ГЕРОЇНІ ПІШЛА ДО ГОСПОДА

Львівська Ліга Українських Жінок із сумом сповіщає, що покинула земний світ скромна, але й велична Патріотка-Героїня, Віра Філяк-Крокіс.

13 січня 2016 року, за два тижні до свого 92-ліття, відійшла до Господа активна учасниця визвольної боротьби на псевдо "Реня".

Народилася Віра 29 січня 1924 року в с.Дички Рогатинського району Івано-Франківської області у селянській родині Івана й Агафії Філяків.

Старший брат Осип, педагог за освітою, став воїном УПА і в 1946 році разом із ще двома побратимами загинув у криївці після запеклого бою з великим загоном чекістів.

Віра початкову освіту здобула в рідному селі, потім у Рогатині закінчила середню школу та однорічну педагогічну школу.

У час німецької окупації вчилась у торговельній школі та проходила практику в українському "Кооперативі". У той час вона вже була членом юнацької сітки ОУН, багато друкувала листівок-звернень із закликом підніматись на боротьбу за Українську Незалежну Державу. Незабаром нею зацікавилось гестапо, яке велику увагу приділяло діяльності та переконанням української молоді, зробили обшук у її хаті. І хоч нічого того разу не знайшли, і після кількох годин затримання Віру відпустили, Провід організації наказав їй іти в підпілля. Покинула роботу в "Кооперативі" і перейшла на нелегальне становище, отримавши псевдо "Реня".

Влітку 1943 року вона відбула таємний вишкіл організаторів сітки Українського Червоного Хреста. Місяць вона та інші курсантки жили в монастирі у с.Михайлівці Рогатинського району та слухали інтенсивні виклади, які вела лікарка на псевдо "Марта".

Після завершення того вишколу організація ОУН доручила "Рені"-Вірі створювати та навчати кущі Українського Червоного Хреста в околицях міста Галича. Це робилося скрупульозно і з великою конспірацією. Віра організовувала дівчат у невеликі кущі, проводила з ними санітарні вишколи, разом заготовляли запаси ліків та медичних засобів… Одночасно створювала мережу кущів, налагоджувала різні зв’язки.

Не раз доводилося бувати в лісі, серед повстанців, зокрема, в час відправи в лісі Служби Божої та освячення пасок. Згадуючи ті часи, пані Віра акцентувала на тому, що в УПА все починалося із спільної молитви.

Із відходом німців та приходом більшовиків підпільна праця стала ще напруженіша. Все частіше доводилося надавати медичну допомогу повстанцям, пораненим у боях із новими окупантами.

Незабаром виявилося, що нова влада почала інтенсивно розшукувати Віру та її брата. При цьому жорстоко катували батька, вимагаючи повідомлення про їх місцезнаходження. Батько в результаті катувань став інвалідом, проте дітей своїх не видав. Розлючені більшовики прошили батькові лице багнетом, так що він мав наскрізні рани і голови вже не міг повертати. Мати теж не уникла катувань "визволителів". В 1947 році її вивезли, але вона зуміла втекти і роками мусила ховатись від радянської влади.

20 травня 1947 року Віру заарештували у Львові, куди вона поїхала за дорученням Проводу, щоб придбати друкарську машинку.

Потрапивши в сумнозвісну тюрму на Лонцького, Віра зрозуміла, що енкаведисти досить поінформовані про її приналежність до організації, знала, які допити її чекають, і щоб не наражатись на мимовільну видачу когось, прийняла отруту, яку завжди носила при собі. Отрута не подіяла миттєво, і вона пробує викинутись у вікно. В цей момент втрачає свідомість... Коли опритомніла, була на носилках в камері, прооперована, з накладеними швами, в наскрізь окровавленому одязі і під пильним наглядом. Почалися довгі допити її, лежачої. Слідчий Ковальчук у Львові виявився досить людяним, не катував, а намагався переконати її у хибності вибраного шляху, у правильності та законності радянських ідеалів. А вона обстоювала право українців на власну незалежну державу.

Коли трохи оклигала та змогла ходити, її перевезли до тюрми в Івано-Франківську. І тут почались неймовірні катування, провокації... Найчастіше з допитів її приносили непритомною. Все витерпіла, нікого не видала.

Найбільш її боліли запевняння кагебистів, що їм вдалося всіх переконати, що вона вже все розповіла про свої зв’язки, що підпільники її прокляли. Довго не мала можливості дати вістку про себе, та нарешті одній дівчині пощастило вийти на волю і вона добросовісно розповіла рідним Віри все, що бачила і знала про неї в тюрмі. Великим щастям для Віри було дістати з волі потайну звістку про те, що друзі вірять їй та гордяться її стійкістю!

У грудні 1947 року військовий трибунал засудив Віру Філяк до 10 років ув’язнення в таборах строгого режиму та 5 років позбавлення у правах. (Стаття 54 – 1а, 11).

Пересильний пункт у Львові, сутички із здеградованими рецидивістками, етап, півтора року важкої праці на будівництві дамби на Уралі, пересилка до Магадану, до бухти Ваніно, праця у Вакханці, карцери... – все винесла.

А Провід УПА представив її до високої нагороди.

Відбувши десятирічний термін ув’язнення та виселення в Магадані, Віра з великими труднощами повернулася на рідну землю, в 1960 році вийшла заміж за Юрія Крокіса, який мешкав і працював у Львові. З того часу оселилася у Львові. Через п'ять років повдовіла, бо чоловік помер від раку.

Пані Віра, тепер Крокіс, працювала на різних робітничих посадах на заводі "Електрон". Довідалася, що за нею слідкує КГБ. Через те мусила дуже обмежувати свої контакти з людьми.

У 1986 році вийшла на пенсію. З початком так званої "горбачовської перебудови" пані Віра Крокіс активно вливається в громадський рух.

Особливо близько контактувала із відомою захисницею Української Греко-Католицької Церкви Стефанією Петраш-Січко, з якою вперше познайомилася в камері Івано-Франківської тюрми, згодом зустрічалися в Магадані. І в час українського відродження вони були не лише однодумцями, а й близькими приятельками. Пані Віра була вірним товаришем усієї славної родини Січків, чим могла, допомагала в їх подвижницькій боротьбі за волю УГКЦ та України. Проте не вступила до Української Християнсько-Демократичної партії, як намовляла пані Стефанія, а лише жертовно допомагала як щирий симпатик. Це, взагалі, дуже характерно для п.Віри Крокіс. Ніде не висуватися наперед, а лише тихенько й жертовно допомагати.

Особливо це виявилося в Лізі Українських Жінок – громадській організації, в якій пані Віра була від часу її створення в 1995 році. Постійно відмовляючись від обрання на будь-які керівні посади, вона завжди в числі перших бралась за потрібну роботу. І все виконувала тихенько й з великою самопосвятою.

Для прикладу, коли лужанки взялися розчищати 55 поле скраю Янівського цвинтаря, де поховано тисячі помордованих людей у червні 1941 року і де утворилося багатолітнє сміттєзвалище (тепер там – величавий меморіал), і коли лужанки залучили до цієї важкої кропіткої праці студентів Вищого професійного училища №29, пані Віра (як і деякі інші лужанки) взяла собі за обов'язок приносити студентам зготовлену нею перекуску.

А коли Ліга Українських Жінок проводила літні дитячі табори для дітей, що не мали змоги виїхати кудись на відпочинок, Віра Крокіс найчастіше чергувала в цих таборах. І не лише безоплатно посвячувала дітям свій час, а й випікала для них різні домашні ласощі. І це – самотня пенсіонерка, що жила на мінімальну пенсію!

Взагалі, пані Віра немало праці вклала в різних напрямках роботи Ліги Українських Жінок. Від постаті цієї старшої пані завжди віяв лагідний спокій, жіноча ніжність і глибока доброзичливість до людей. Тихенька, небагатослівна й надзвичайно скромна, вона проте вражала всіх, хто знає її життєвий шлях, своєю стійкістю і героїзмом. Високий патріотизм, глибока релігійність, жертовна самопосвята загальній справі й рідному народу – ось головні риси цієї Українки.

В останні роки свого життя пані Віра за станом здоров'я вже не брала активної участі в праці Ліги Українських Жінок та замість себе дала організації гідну заміну – свою племінницю Осипу Кулинич, енергійну й жертовну трудівницю, яка стала активісткою Ліги та надійною опорою пані Віри Крокіс.

А в 2012 році Віру Філяк-Крокіс знайшла її славна нагорода – Срібний Хрест Заслуги УПА, якою її було нагороджено на основі рішення УГВР (Української Головної Визвольної Ради) від 25 липня 1950 року.

Сучасні дослідники знайшли в архівах УПА наказ про це нагородження.

За сприянням директора Львівського історичного музею Богдана Чайковського та місцевої влади було виготовлено копію нагороди, що знаходиться в музеї, та разом з копією наказу Командира УПА було урочисто вручено пані Вірі Філяк-Крокіс.

Свого часу я брала інтерв'ю в пані Віри для Інституту Історії Церкви і на завершення інтерв'ю запитала, яка найбільша мрія є у неї. "Щоб люди стали добріші, щоб більше добра, а менше зла було у світі" – відповіла пані Віра.

Отож, шануючи пам'ять про Віру Крокіс, працюймо для здійснення її мрії!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації
Всеукраїнської Ліги Українських Жінок

СУМУЄМО

ПАМ’ЯТІ ПОБРАТИМА

8 січня 2016 року Божого на 88-му році життя перестало битися серце учасника бойових дій ОУН-УПА, багаторічного в’язня сталінських таборів та справжнього борця за волю і Незалежність України, керівника Братства ОУН-УПА Богородчанського району Дмитра Верхоляка («Дуба»), який похований в с.Маркова.

Все його життя було сповнене патріотизму. Після проголошення незалежності України друг Дмитро Верхоляк залишався в строю, хоч мав хворі ноги. Очолював Богородчанську районну організацію Братства УПА. Він був сильний духом, мужнім і незламним, зразком для молоді та безкорисливим у служінні українській нації. В с. Маркова, де проживав, проводив бесіди, спілкування. Ми часто з ним зустрічались на Яблуницькому перевалі, де щорічно вшановуємо пам’ять воїнів Карпатської Січі та в день Незалежності України і в день створення УПА на Вічевому Майдані в Івано-Франківську. Ще 1-го січня хотів бути із побратимами в с. Старий Угринів, відзначаючи 107-у річницю провідника ОУН Степана Бандери.

Довідка: *Дмитро Кузьмич Верхоляк (Дуб) народився 24 жовтня 1928 р. в с. Манява Богородчанського району Івано-Франківської області. Радянський дисидент, фельдшер УПА та співробітник Служби безпеки ОУН. Воював з 1947 до 1955. В 1956 р. засуджений за «зраду Батьківщині» до розстрілу, проте вирок змінили на 25 років таборів. У 1970-х роках в ув'язненні брав участь у боротьбі в'язнів за свої права. Звільнений у 1980 році.*

Народився у сім'ї Кузьми та Насті Верхоляків. З дитинства виділявся силою серед однолітків. Після семи класів школи почав працювати на Тернопільщині. Після повернення додому у 1947 році та нетривалої роботи у рідному селі приєднався до повстанців. Батько благословив його словами «Сину, ти сам вибрав цю дорогу, то йди нею до кінця, не петляючи, як заєць».

Присягу складав двічі – як повстанець і як член ОУН. До Організації Українських Націоналістів його прийняв полковник «Грім». Прізвисько «Дуб» отримав не тільки завдяки своїй кремезній постаті, але й на згадку про іншого повстанця, що загинув у бою.

Був поранений і під керівництвом свого лікаря опанував основи медичної допомоги та сам почав допомагати пораненим. За іншими даними був студентом-медиком. У підпіллі провів вісім років. З 1951 р. на 1952 р. зимували разом із Михайлом Зеленчуком, який в 1991–2012 рр. очолював Всеукраїнське Братство ОУН-УПА.

Коли НКВС знищило 17 травня 1954 р. криївку колишнього командира ВО-4 «Говерла» «Грома» на схилі гори Березовачка, поблизу с. Зелена Надвірнянського району, полковник із дружиною Ольгою застрелилися. Верхоляк перейшов у глибоке підпілля.

У липні 1955-го, після зради Степана Іванківа («Остап»), був піймaний співробітниками НКВС. Під час допитів пропонували перейти на службу до НКВС у чині капітана.

14-16 лютого 1956 року у Станіславі пройшов відкритий суд над учасниками збройного підпілля ОУН, на якому Дмитру Верхоляку («Дуб») було присуджено вищу міру покарання і замінена на 25 років ВТТ. Перебував у таборі Перм-35.

Указом Президента України нагороджений орденом Ярослава Мудрого V-ступеня.

Схиляємо голови у скорботі і глибоко сумуємо з приводу смерті дорогого побратима. Висловлюємо щире співчуття близьким. Молимось, щоб Господь прийняв його душу в Царство Небесне. Вічная пам’ять!

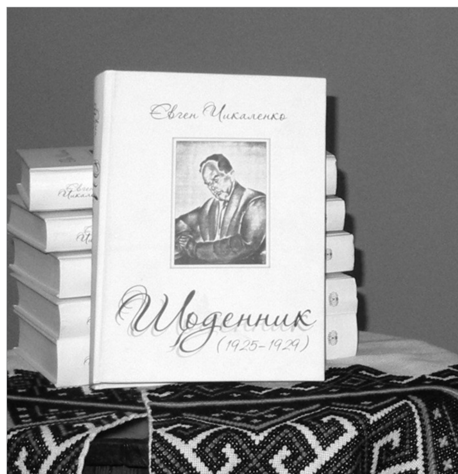
За Головну Булаву
Богдан БОРОВИЧ,
Голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА;
Марія СОЛОДЧУК, секретар

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

ЧОМУ ВЧАТЬ ЩОДЕННИКИ ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА...

*«Легко любити Україну
до глибини душі,
а я її люблю до глибини кишені»*
(Євген Чикаленко)

Завдяки культурному подвижництву видавництва «Темпора» з'явився останній том із фундаментальної серії «Щоденники Євгена Чикаленка».

У сучасних умовах не кожне видавництво береться за таку справу як щоденники! Нещодавня презентація до дня народження видатного українця зібрання його щоденників в книгарні «Є» викликала непідробну зацікавленість до історії життя та суспільно-політичної діяльності цієї по-своєму унікальної постаті. Особисті чикаленкові часописи додають багатий матеріал до розуміння історії українського національного руху XIX і початку XX століть.

З нагоди видання в Музеї Михайла Старицького відбулася Презентація книги "Євген Чикаленко. Щоденник. 1925–1929 рр." (К.: «Темпора», 2016), а в її рамках і всіх, виданих до сьогодні щоденників великого мецената. До останнього тому ввійшли нотатки великого громадського діяча за останній період його життя з 1925 по 1929-й роки.

Вечір відкрила організатор презентації "Документи і матеріали Євгена Чикаленка та його родини у фондовій колекції Музею видатних діячів української культури", кандидат філологічних наук Лариса Каневська – завідувач науково-дослідного відділу "Музей "Іван Франко і Київ" Музею видатних діячів української культури Лесі Українки, Миколи Лисенка, Панаса Саксаганського, Михайла Старицького. «Євген Чикаленко – не просто добродійник, який виділяв величезні для свого часу кошти на українську справу, а й людина, яка дуже переймалася українським культурним і політичним життям» – наголосила вона. Пані Лариса продемонструвала присутнім слайд-фільм зі світлинами особистих речей Є.Чикаленка. Їх передали до фондової колекції онук Чикаленка Євген Іванович, який мешкає в Києві, і Тамара Скрипка (з архіву дружини Левка Чикаленка Оксани в США).

Авторка кропіткої й натхненної праці з дослідження чикаленківського архіву, кандидат історичних наук Інна Старовойтенко – упорядник видання, старший науковий співробітник відділу джерел з новітньої історії України Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, розповіла багато цікавого про участь Євгена Харлампійовича в українському політичному й громадському житті, стосунки з українськими національними діячами того часу та про його величезну меценатську діяльність на користь української національної справи. Поділилась складною історією підготовки до видання останніх п'яти томів із чикаленкового семикнижжя і наголосила на необхідності докласти максимальних зусиль до повернення на Батьківщину архіву Євгена Чикаленка із Сполучених Штатів, де він зараз знаходиться. Адже там, окрім, власне, щоденних записів, міститься й дуже важлива епістолярна спадщина Чикаленка: його листування з українською еміграцією з усієї Європи. Великий українець важко переживав втрату державності УНР й докладав багато зусиль і часу організації визволення України від більшовиків шляхом поєднання сил антибільшовицьких повстань в Україні та еміграції на чолі з князем Василем Вишиваним (Вільгельмом Габсбургом), в якому він бачив набагато більшого патріота України за проросійського гетьмана Скоропадського, якому в 1918-му році сам поступився місцем на посаду Гетьмана України… Виступав за тимчасову еміграцію кращих людей з України, щоб врятувати їх від репресій московської ВЧК.

За словами упорядниці «Щоденники Чикаленка» мають прислужитися не тільки науковцям і широкому загалу, що цікавиться вітчизняною історією, але й сучасним меценатам, які хочуть залишитись в пам'яті сучасників і наступних поколінь людьми з доброю славою.

Видання такого рівня можна здійснити, мабуть, раз у 100 років зауважив Георгій Папакін – директор Інституту української археографії та джерелознавства ім.М.С. Грушевського, доктор історичних наук: «„Щоденники Чикаленка", на відміну від інших подібних видань, характеризуються великою об'єктивністю і є реальним віддзеркаленням подій, що відбувались в ті буремні роки. Епістолярна спадщина вітчизняного мецената дуже актуальна й потрібна для сьогодення, як приклад щирого доброчинства та діяльності справжнього державотворця», – зазначив він.

Євген Чикаленко – онук Євгена Харлампійовича, нагадав присутнім науковцям, що Чикаленко був не лише одним з засновників Центральної Ради, але й першим кандидатом на посаду Гетьмана України, який заради єдності українства, на жаль, поступився Скоропадському, хоч був правдивіший і принциповіший за нього у відстоюванні української справи. Поділився гіркими спогадами про долю рідних великого діда. Це були талановиті люди, знавці багатьох мов, засновники українських інституцій на еміграції…

Доктор історичних наук Ігор Гирич та Світлана Панькова – завідувач меморіального Музею М. Грушевського дали високу оцінку подвижницькій праці упорядниці «Щоденників…» – пані Інні Старовойтенко, яка з 2010 до 2015 року здійснила підготовку п'яти фундаментальних томів, тож така діяльність, яка іноді непосильна для цілих інститутів (!), заслуговує на висунення її на здобуття Шевченківської премії.

Історики, яких підтримав народний депутат попередніх скликань, а нині голова Просвітницького центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка Юрій Гнаткевич, запропонували заснувати Музей Є.Чикаленка у Києві, увіковічити пам'ять про Великого Українця в назві однієї з вулиць нашої столиці та відкрити пам'ятник славному синові українського народу. Також потрібно перевидати масовим тиражем дуже актуальні і нині його праці: "Де вихід?», «Розмова про мову» та праці з агрокультури, що було б дуже доречним, адже в грудні 2016 року Україна буде відзначати 155-річчя з дня народження Євгена Чикаленка.

Світлий образ Чикаленка і його людський подвиг надихає на думку, що українців можна й потрібно об'єднувати навколо конкретних необхідних справ! Адже саме вони й зроблять майбутню Україну такою, про яку мріяв і задля якої жертвував всі свої матеріальні статки і духовні сили великий український меценат Євген Чикаленко.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Укладач серії «Щоденники Євгена Чикаленка» Інна СТАРОВОЙТЕНКО з Євгеном ЧИКАЛЕНКОМ (праворуч) та Юрієм ГНАТКЕВИЧЕМ (ліворуч)

ТРАДИЦІЯ

УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО ДІДУХА

У неділю в Музеї ім. Івана Гончара активісти Міжнародного об'єднання «Соловецьке Братство» провело творчий вечір з виготовлення традиційних Різдвяних Дідухів. Окрім власне соловчан в ньому взяли участь журналісти «Голосу України», працівники видавництва «Дніпро» та представниця грецької громади Маріупільщини. Під чуйним керівництвом талановитої майстрині Марини Чорної всі взялися до творчої праці і за декілька годин з снопів пшениці, жита та вівса, що були заготовлені та презентовані соловчанам ще восени доброчинцями з Прикарпаття, вдалося виготовити понад два десятки прекрасних Дідухів. До Святвечора їх отримали і бійці на передовій, і поранені воїни з Київського госпіталю. Виготовлення Різдвяних Дідухів проводиться в Музеї Івана Гончара за ініціативою заступника директора Ігоря Пошивайла вже другий рік підряд і стає доброю традицією цього музею.

Київському міському Голові Кличку Віталію

ЗВЕРНЕННЯ

Шановний, пане Голово!

У незалежній Україні поступово відроджуються традиційні національні свята, які були під забороною в часи безбожної радянської влади. Особливу роль віками й тисячоліттями в українців відігравало свято встановлення з снопів жита чи пшениці та встановлення на чільному місці за різдвяним столом святкового Дідуха.

Дідух – символ урожаю, добробуту, багатства, безсмертного предка, зачинателя роду, духовного життя українців, оберега роду. Дідух є одним із найдавніших культів у різдвяній обрядовості українців. Традиція дідуха сягає дохристиянських часів і має глибоке сакральне значення.

Свято Дідуха нині широко відзначається в багатьох містах і селах Галичини та Волині. У Львові, Тернополі, Житомирі та інших містах країни громада встановлює на центральних площах, біля храмів кількаметрові Дідухи, як Оберіг від усього злого та символ невмирущості народних традицій.

Ця давня традиція українського народу має відродитися і в столиці нашої держави.

Пропонуєм Вам, як столичному Голові, започаткувати в Києві напередодні наступного Різдва свято Дідуха та встановити давній Оберіг на Софійській чи Михайлівській площі.

Було б добре за Вашою ініціативою як Голови Києва організовувати щорічно до Різдвяних свят проведення свята чи фестивалю Дідуха як свята соборності всеукраїнської родини, де б презентувалися киянам та гостям столиці виготовлені громадою Києва та привезені великорозмірні (1,5–2 м висотою) Дідухи з кожного етнографічного регіону України. За приклад можна взяти вдалу й популярну у киян виставку Великодніх Писанок, що відбувалася на території Софійського собору.

З повагою та найкращими побажаннями у новому році,
Георгій ЛУК'ЯНЧУК,
голова МГО «Соловецьке братство»;
Григорій КУЦЕНКО,
голова Київського товариства політв'язнів і репресованих

Контакти: 01001 Київ, Головпоштамт а/с в-1; тел.: 067-322-7-155; 095-536-9279

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЄДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 10 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9